Тошкент оқшоми

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 10 (8.745) ◆ 1996 йил 24 январь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

ҒАЛЛА ВА ПАХТА — РИЗҚ-РЎЗИМИЗ МАНБАИ

СУРАТЛАРДА: йиғилиш пайти. А. Тўраев (ЎзА) тасвирга олган.

23 январь куни республика Вазирлар Маҳкамасида ғалла ва пахта етиштиришнинг 1995 йилги якунлари ҳамда бу борадаги 1996 йилги режалар, шунингдек, хўжалик ва корхоналар, ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчилар ўртасида шартномалар тузиш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси, вилоятлар ҳокимлари, вазирликлар, қўмиталар, концернлар, уюшма ва ташкилотлар раҳбарлари иштирок этди.

Йиғилишни Президент Ислом Каримов бошқарди.

Қишлоқ хўжалиги республикамиз учун энг устувор соҳа, бошқача айтганда, асосий ҳал қилувчи тармоқ экани барчага маълум, деди Ислом Каримов. Шу маънода бугунги мажлисда пахта ва ғалла етиштириш бўйича ўтган йил якунларини кўриб чиқишимиз, бу борада йўл қўйилган хато ва камчиликлардан керакли сабоқ чиқариб, 1996 йил режаларини белгилашимиз керак. Хусусан, бу йил қанча пахта ва ғалла тайёрланади. Уларни ким ва қандай нархларда сотиб олади. Ана шу масалаларни ойдинлаштириб, кўрсаткичларни аниқ белгилаб, кейин иш бошлашимиз керак. Бундан эса контрактация масаласи келиб чиқади. Чунки юқорида қайд этилган кўрсаткичлар истеъмолчилар билан ишлаб чиқарувчилар ўртасидаги шартномаларда ўз аксини топади.

Лекин шуни таъкидлаш керакки, кўплаб ҳокимлик ва вазирликлар раҳбарлари, катта-катта бирлашма ва концернлар бошлиқлари ҳамон юқоридан кўрсатма кутиб, шартнома тузиш ишларини бошлаганлари йўқ. Нега ҳар ким ўз ишини бажармайди, ўзига тегишли масалани ҳал этмайди? Бу кайфиятнинг хавфли томони шундаки, ҳар бир катта раҳбар ўз ишини бажармаса, бу ҳолат унинг қўли остидагиларга ҳам ўтади, натижада масъулиятсизлик, дея аталмиш занжир пайдо бўлади. Бу эса ишларимизга зарар етказади, тараққиётимизга монелик қилади. Биз сидқидилдан ишлаганни бошимизга кўтарамиз, юқоридаги кайфиятда юрганлар билан эса муроса қилолмаймиз. Бу гапдан ҳар бир раҳбар ўзи учун керакли хулоса чиқариб олиши керак, дея таъкидлади Президент.

Ғаллачилик ҳақида гапирар эканмиз, мен сизларнинг диққатингизни қуйидаги рақамларга қаратмоқчиман. 1993 йили Ўзбекистонда 942 минг гектар ерга ғалла экилган, шундан 312 минг гектари суғориладиган ерлар бўлиб, бу 33 фоизни ташкил этар эди. 1995 йили эса суғориладиган ерлар ғалла экилган умумий майдоннинг 62 фоизини ташкил этди. Яъни ғалла экилган 1 миллион 330 минг гектар ернинг 828 минг гектари суғориладиган ерлардир. Суғориладиган ерлардан кафолатли ҳосил олиш мумкин, деб ҳисоблаймиз. Шу ўринда савол туғилади. Нега республикада ғалла экишга ажратилган суғориладиган ерлар ҳажми деярли икки баравар кўпайганига қарамай, ҳосилдорлик ошмади? Бунга сабаб шуки айрим вилоятларда ғалла учун унумдор бўлмаган ерлар ажратилди, агротехника талабларига риоя этилмади. Ғалла етиштиришга етарли эътибор берилмади.

Бу йил 1 миллион 700 минг гектар, шу жумладан, 1 миллион 200 минг гектар суғориладиган ерга ғалла экилади. Давлат буюртмаси ғалла бўйича етиштирилган ҳосилнинг 50 фоиз, пахта бўйича эса 60 фоиз миқдорида бўлади. Қолган ҳосил хўжаликлар тасарруфида бўлади. Давлат буюртмаси ҳажмини оширишга, бошқа буюртмалар беришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Давлат буюртмаси бўйича ғалланинг харид нархи дунё бозоридаги ўртача нархнинг 60-65 фоизи, пахта бўйича эса 70-75 фоизи миқдорида белгиланади. Хўжаликлар қолган ҳосилни эркин нархларда сотадилар, дея таъкидлади Президент. Бу эса контрактация — шартномалар тузиш ишларини жадаллаштиришни тақозо этади. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, кўплаб хўжалик раҳбарлари бозор қонун-қоидаларини яхши ўзлаштирмаганликлари сабабли шартномалар тузишда камчиликларга йўл қўймоқдалар. Шуни инобатга олиб контрактация масаласи бўйича доимий комиссия тузишни мақсадга мувофиқ, деб ўйлайман. Бу комиссия ғалла, пахта, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари бўйича тузилган шартномаларни кўриб чиқиши, уларнинг амалдаги қонунлар асосида тузилишини назорат қилиши, айниқса айрим монополиячи идора ва ташкилотларнинг ишлаб чиқарувчилар устидан зўравонлик қилишига, уларнинг ҳуқуқлари камситилишига йўл қўймаслиги лозим. Чунки, қишлоқ хўжалигига зўравонлик замонлари ўтди. Эндиги мақсад — ҳеч бир шартномадан хўжалик зарар кўрмасин, балки ўзи учун манфаат топсин. Биз бундан буёғига ишлаб чиқарувчилар билан муносабатни қизиқтириш, рағбатлантириш ва уларга эркинлик бериш асосида қурамиз.

Бунинг учун эса, ҳокимликлар билан вазирликлар бақамти ишлаб, деҳқонларнинг барча муаммоларини ҳал этиб боришлари зарур. Хусусан, савдо ва тайёрлаш ташкилотлари, «Пахтабанк» ва «Ғаллабанк» етиштирилажак ҳосил ҳисобидан уларга аванс — насия пуллари вақтида берилишини таъминлашлари лозим. Бу аванс одатда шартномадаги ҳосилнинг 40 фоизи миқдорида бўлиб, уни хўжаликлар техника, ёқилғи, уруғлик сотиб олиш, турли агротехника тадбирларини ўтказиш учун сарфлайдилар. Агар бу маблағлар вақтида берилмаса, ўзаро тўловлар масаласи ечилмаса, ишга катта зарар етади.

Шу ўринда бизда маҳсулот таннархини аниқлашнинг мукаммал механизми яратилмаганини ҳам айтиб ўтиш керак. Чунки, кўп маҳсулотларимизнинг таннархи асоссиз равишда ошиб кетмоқда. Баъзи «доно»лар таннархни маҳсулот ишлаб чиқаришга кетган сарф-харажат — калькуляция асосида эмас, балки дунё нархларидан келиб чиқиб белгилашга ўтибдилар. Бундан ташқари, қишлоқ хўжалигида ортиқча ишчи кучининг мавжудлиги ҳам маҳсулот таннархининг ошиб кетишига сабаб бўлмоқда. Шуни англаб етиш керакки, таннарх белгилаш механизмини ишлаб чиқмас эканмиз, қишлоқ хўжалигида банд бўлган одамларни бошқа соҳаларга ўтказиш масаласини ҳам ҳал этиш қийин бўлади. Бугун ўн нафар ортиқча одамни ушлаб турган, уларнинг иш ҳақи ва бошқа харажатларини таннархга киритган бригадир ёки раис эртага юзта одамни ушлаб турмайди, деб ким кафолат бера олади? Қолаверса, таннарх ҳаддан ташқари ортиб кетса, маҳсулотни дунё бозорида сотишнинг ўзи бўлмайди, ахир. Бу ҳақда жиддий ўйлаб кўриш, бозор иқтисодиёти қонуниятларига қатъий амал қилиш пайти етди.

Қишлоқ хўжалиги тараққиёти, хусусан, пахта ва ғалла етиштиришни кўпайтириш биз учун ҳаёт-мамот масаласи эканини ҳеч қачон унутмайлик, деди Ислом Каримов пировардида. Халқимизда сен ерни боқмасанг, у ҳам сени боқмайди, деган ҳикмат бор. Халқимизнинг ризқ-рўзи, таъминоти кўп жиҳатдан пахта ва ғаллага боғлиқ экан, ҳар биримиз ана шу бебаҳо маҳсулотларни яратувчиларга амалий ёрдам берайлик. Уларни қўллаб-қувватлайлик!

Йиғилишда республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Бош вазир ўринбосарлари — «Ўздонмаҳсулот» давлат-акционерлик корпорацияси раиси А. Муталов, молия вазири Б. Ҳамидов, шунингдек, бир қанча ҳокимлик, вазирлик, қўмита, уюшма, идора ва ташкилотлар раҳбарларининг муҳокама этилган масалалар юзасидан ахборотлари тингланди. Уларга пахта, айниқса ғалла етиштириш, уни сотиб олиш, сақлаш борасида йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш, жорий йил режаларини аниқ белгилаш ва улар асосида шартномалар тузиш юзасидан топшириқлар берилди.

Йиғилишда республика Бош вазири Ў. Султонов, Президентнинг давлат маслаҳатчилари, Бош вазир ўринбосарлари қатнашди.

(ЎзА).

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кеча Исроил давлатининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Моше Гецни унинг Ўзбекистондаги элчилик ваколати ниҳоясига етганлиги муносабати билан қабул қилди.

❑ Германия Федератив Республикасининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Райнхарт Биндзайл кеча Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

❑ Фарғона вилоятининг шаҳар ва туманларида ҳосил байрамлари бўлиб ўтмоқда.

❑ Пахтаобод туманидаги Уйғур қишлоғида сутни қайта ишлайдиган митти завод ишга туширилди.

❑ Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг академик Восит Воҳидов номидаги жарроҳлик илмий марказида ўтган республика конференциясида сурункали жигар касалликларини даволашнинг замонавий усуллари ҳақида сўз борди.

❑ Самарқандда бошқарув ходимларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш маскани — «Менежер» мактаби очилди.

❑ Хоразм воҳасини тоза ичимлик суви билан таъминлаш борасида куни кеча яна бир хайрли ишга якун ясалди. Хонқа туман ичимлик сув тармоқларини Туямўйин-Урганч-Манғит сув йўлига улаш ишлари ниҳоясига етказилди.

❑ Беруний туманининг марказий касалхонаси қошида янги марказ фойдаланишга топширилди. У Япониядан келтирилган замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган.

❑ Иштихонда телестудия фаолият кўрсата бошлади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Кеча янги чақириқ Россия Федерацияси Кенгаши ўз ишини бошлади. Егор Строев унинг раиси этиб тайинланди.

❑ Бундан бир неча кун муқаддам Грозниййда дудаевчилар томонидан қўлга олинган 29 энергетик ишчилар соғ-саломат ва улар чечен қишлоқларидан бирида туришибди. Уларни озод қилиш ёки жангариларга алмаштириш хусусида музокаралар олиб борилмоқда.

❑ Грузияга Германия Федератив Республикаси ташқи ишлар вазири К.Кинкель расмий ташриф билан келди. Унинг Грузия Президенти Э.Шеварднадзе билан учрашуви чоғида грузин-герман муносабатлари масалалари, Кавказ орти минтақасидаги вазият муҳокама қилинди.

❑ Ислом оламида энг муқаддас ҳисобланмиш Рамазон ойининг биринчи кунида Тожикистон мусулмонлари диний раҳбари Фатхулло Шарифзода ўз уйида отиб ўлдирилди. У билан бирга унинг оиласи аъзоларидан уч киши ва толиби ҳам отиб ташланди. Тожикистон Президенти И.Раҳмонов бу қотилликни амалга оширган кимсалар албатта жазога тортилишини айтди.

ХОРИЖДА

❑ Кеча Женевада Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролсизланиш бўйича конференцияси ўз ишини бошлади.

❑ Афғонистон ҳукумати муборак Рамазон ойи бошланиши муносабати билан жанговар ҳаракатларни бир томонлама тўхтатиб туришга қарор қилганлигини билдирди.

❑ Бугун АҚШда, Вашингтон яқинида Исроил-Сурия музокараларининг иккинчи босқичи бошланади.

❑ Теҳронда Эрон, Арманистон ва Туркманистон ташқи ишлар вазирлари учрашиб, банк тизими, транспорт алоқасини ривожлантиришда ўзаро ҳамкорлик қилиш масалаларини ва ўзаро манфаатли бошқа бир қатор масалаларни муҳокама қилдилар.

❑ Ҳиндистон ядро қуролини тарқатмаслик ҳақидаги шартномага имзо чеккан тақдирдагина Покистон ҳам шу битимга қўшилади, — деб баёнот берди Покистон ташқи ишлар вазири Асиф Аҳмад Али.

❑ Хитойнинг Куньмин шаҳрини Вьетнам пойтахти Ханой билан туташтирадиган темир йўл яна ишга тушади. Темир йўлдан поездлар ҳаракатини шу йилнинг 19 февралида бошлаш мўлжалланмоқда.

❑ Сараеводан хабар қилишларича Силайжич ўрнига НАТОнинг тинчликни ўрнатувчи кучлари билан муносабатлар учун жавоб берувчи Ҳасан Муратович Босниянинг янги бош вазири бўлади.

❑ Сингапур Президенти Онг Тенг Черңг жаҳонда энг юқори миқдорда маош оладиган хизматчидир. Унинг бир йилда оладиган маоши 398 минг 990 доллардир. Тайвань Президенти Ли Дэнхуэй ушбу рўйхатда иккинчи ўринда турибди. Тайвань маъмуриятининг бошлиғи бир йилда 344 минг 727 доллар олади.

❑ Вьетнамлик 77 ёшли И-Прунг ўзига хос рекорд ўрнатди. Кексайиб қолганлигига қарамай у ўз наслидан ўтиб келаётган ҳунарни — ёввойи филларни овлашни канда қилмайди. Январь ойида у шу йилдаги биринчи ва ҳаётидаги 298-ёввойи филни овлади.

МДҲ: ИҚТИСОДИЙ ИНТЕГРАЦИЯ КЕНГАЙМОҚДА

Хабар қилинганидек, 19 январь куни Москвада Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо мамлакатлар давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ҳам иштирок этди.

Ҳамдўстлик давлатлари раҳбарларининг 19-учрашуви ҳақида сўзлашдан аввал МДҲ тарихига нигоҳ ташлаш фойдадан холи бўлмайди. Бу тарих 1991 йилнинг 8 декабрида Беларус, Россия ва Украина давлатлари раҳбарларининг Беловежское Пушчеда тузган битимидан бошланади. Орадан кўп ўтмай, яъни ўша йилнинг 21 декабрида Арманистон, Беларус, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Озарбойжон, Россия, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон ва Украина Алмати шаҳрида ушбу битим юзасидан протоколни имзолаб, «Тенг ҳуқуқли ва аҳдлашаётган олий томонлар» мақомида МДҲ муассиси бўлдилар. Кейинроқ, 1993 йил 9 декабрда бу мамлакатлар сафига Грузия қўшилди.

Юқорида қайд этилган таъсис ҳужжатлари айни пайтда 12 мамлакат томонидан ратификация қилинган. Умуман олганда, МДҲнинг ҳуқуқий расмийлаштирилиши 1993 йил январида унинг низоми тузилиши билан якунланди. Бироқ бу низом ҳали Туркманистон ва Украина томонидан ратификация қилингани йўқ. Шундай қилиб, айни пайтда ўн давлат МДҲ аъзоси, Туркманистон ва Украина МДҲ иштирокчилари бўлиб ҳисобланади.

МДҲ доирасида шу даврга қадар 666 масалалар муҳокама этилди. Уларнинг қарийб ярми иқтисодий ва ижтимоий масалаларга бағишланган. Уларнинг учдан бир қисми эса ҳарбий-сиёсий, яна қарийб шунчаси ташкилий ва умумий масалалардир.

1993 йил 24 сентябрда иқтисодий иттифоқни тузиш ҳақидаги шартноманинг имзоланиши Ҳамдўстлик фаолиятининг муҳим натижаларидан бири бўлди. Айни пайтда ана шу шартноманинг амалга оширилиши кун тартибидаги муаммолардан бири бўлиб турибди. Божхона иттифоқи ва тўлов иттифоқини тузиш иқтисодий иттифоқни мустаҳкамлашдаги муҳим амалий қадамлар ҳисобланади. Шу боис МДҲ давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлиси кун тартибидаги асосий масалалардан бири божхона ва тўлов иттифоқини шакллантириш истиқболи билан боғлиқ бўлди.

СУРАТДА: учрашув пайти. С. Зуфаров (ЎзА) олган сурат.

Шуни қайд этиш лозимки, айни пайтда бу иттифоқни яратишнинг илк босқичи якунланди. Россия, Беларус ва Қозоғистон божхона иттифоқини тузиш юзасидан имзоланган битимга биноан ўз давлатлари божхона қонунчилигини мувофиқлаштирдилар. Ўзбекистон, Қирғизистон ва Тожикистон ҳам бу иттифоқни шакллантиришда иштирок этиш юзасидан қатъият билдирмоқда. Бироқ шу ўринда Ўзбекистон бу масалага ўзига хос ёндашаётганини таъкидлаш жоиз. Хусусан, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов мамлакатимиз божхона иттифоқига аъзо бўлиш бу мамлакатнинг ташқи иқтисодий алоқаларига салбий таъсир этмаслиги, чегаралар ҳар бир мустақил давлатнинг ўз армияси томонидан қўриқланиши, бу давлатлар ташқи иқтисодий фаолиятни ўзи мустақил амалга ошириши шартлигини таъкидлади. «Ўшандагина мамлакат мустақиллиги дахлсизлиги тўла таъминланади. Божхона иттифоқи эса ҳаракатларни мувофиқлаштириш, сунъий тўсиқларни олиб ташлаш асосида ривожланиши керак», деди жумладан юртбошимиз.

Ҳамдўстликка аъзо давлатлар раҳбарлари кенгаши мажлисида бу гал ўндан зиёд масала муҳокама қилинганини таъкидлаш жоиз. Давлат раҳбарлари муҳокама қилган масалалар орасида ушбу кенгашнинг раисини сайлаш ҳам бор эди. Бу масала Ҳамдўстликнинг қанчалик самарали ишлаши билан боғлиқ бўлгани учун ҳам алоҳида эътиборга моликдир. Давлат раҳбарлари бу масалада якдил фикр билдирдилар. Россия Федерацияси Президенти Борис Ельцин яна бир йил муддатга МДҲ давлат раҳбарлари кенгаши раиси этиб сайланди.

Кенгашда муҳокама этилган масалаларнинг бир қанчаси мустақил давлатлар ҳудудида ихтилофларнинг олдини олиш ва бартараф этиш билан боғлиқдир. Давлатлар раҳбарлари бу мавзудаги концепцияни қувватладилар. Бу соҳадаги масалалар орасида МДҲ коллектив тинчликни таъминлаш кучларининг Тожикистонда бўлиши ваколатларини узайтириш ҳам бор эди. Ўзбекистон раҳбари бу масалага ёндашувда Тожикистонда тезроқ тинчлик ва барқарорликка эришиш асос қилиб олиниши шартлигини таъкидлади. Хусусан, Ислом Каримов МДҲ давлат раҳбарлари кенгаши мажлисидан бир кун аввал Кремлда Борис Ельцин билан учрашув чоғида ҳам Россия Президенти эътиборини шу масалага қаратди. Тожикистон ҳукумати мухолиф томон билан БМТ, ЕХҲТ каби халқаро ташкилотлар синчилари иштирокида Тожикистондаги аҳвол ва унинг истиқболи масаласини муҳокама қилиб, бир қарорга келиши, шунингдек, мамлакат барча вилоятлари, сиёсий кучлари вакиллари иштирок этадиган Тожикистон халқлари конгрессини чақириш мақсадга мувофиқ. Унда мамлакат келажаги муҳокама қилиниб, анжуман хулосалари тинчликни қарор топтириш йўлида татбиқ этилиши лозим. Ана шу тақдирдагина МДҲ тинчликни таъминлаш кучлари ваколатларини яна узайтириш тўғри бўлади. Бу — ягона миллат фарзанди бўлган икки мухолиф томон вакилларининг адоватларни унутиб, ўсиб келаётган, туғилажак авлод олдидаги бурчларини ҳис этган ҳолда бир-бирига ён бериши лозимлигини англатади. Ислом Каримов мансаб ва ҳукумат талашиш асносида бир гўдак кўз ёшига арзимаслигини, ҳеч қандай сабаб инсонни ҳаётдан жудо этишни оқламаслигини яна бир карра қайд этди. Кенгаш Ўзбекистон раҳбари фикрини қувватлади. Тожикистондаги МДҲ тинчликни таъминлаш кучлари ваколати олти ойга узайтирилди. Мажлисда генерал-лейтенант В. Заварзин Тожикистондаги МДҲ тинчликни таъминлаш коллектив кучларининг янги қўмондони этиб тайинланди.

Кенгашда Абхазиядаги ихтилофни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисидаги масалалар ҳам кўриб чиқилди. Бу масалани ҳал этишда ҳам юртбошимиз билдирган фикрлар асос бўлиб хизмат қилди. Ислом Каримовнинг масалага ёндашувда аввало Грузиянинг ҳудудий бутунлигини, Абхазиянинг бу мамлакат таркибига киришини эътироф этиш зарурлиги, барча кўмаклар Грузия ҳукумати орқали амалга оширилиши кераклиги борасидаги таклифлари шулар жумласидандир.

МДҲ давлат раҳбарларининг 19-учрашувида Ҳамдўстликка аъзо мамлакатлар маданият арбобларининг конгрессини ўтказиш масаласи ҳам муҳокама этилди. Шуниси қувончлики, бу масалада барча давлатлар раҳбарлари якдиллик билдирдилар. Бу янги мустақил давлатлар тарихан шаклланган маданий алоқаларимизни янада ривожлантириш тарафдори эканини кўрсатади.

МДҲ давлат раҳбарлари кенгашида, шунингдек, мустақил давлатларнинг турли соҳалардаги ҳамкорлигини кенгайтириш билан боғлиқ бошқа масалалар ҳам муҳокама этилди. Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли ҳужжатлар қабул қилинди.

— Биз муҳокама қилинган масалаларга мамлакатимиз манфаати нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда ёндашдик, — деди Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов журналистлар билан суҳбатда. — Мен ушбу учрашув натижаларидан мамнунман. Чунки биз имзолаган ҳужжатлар тарихан шаклланган иқтисодий ва маданий алоқаларимизнинг мустаҳкамланишига, халқимиз учун муносиб турмуш шароитлари яратишга хизмат қилади.

Амирқул КАРИМ,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент — Москва — Тошкент.

Қарор ижроси билан

ЎЗБЕК ФУТБОЛИНИ ЖАҲОН МИҚЁСИГА КЎТАРИШ УЧУН

Кеча Ўзбекистон Республикаси футбол федерациясида Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорини ҳаётга тадбиқ этиш масалаларига бағишланган матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

Матбуот конференциясида Республика футбол федерациясининг вице-президенти, Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов, Ўзбекистон Республикаси Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Баҳодир Махситов, ЎРФФ бош котиби Зокир Қурбоновлар иштирок этишди ва журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтаришди.

Йиғилишда мамлакатимиз футболи олдида турган вазифалар, муаммо ва режалар атрофлича муҳокама этилди. Жумладан, мамлакат футбол федерациясининг президенти, Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири Зокиржон Алматов юртбошимиз Ислом Каримовнинг бу соҳага катта эътибор бераётганлигини таъкидлаб, мамлакатимиз футболи довруғини жаҳон талаблари даражасига кўтариш йўлида кўрилаётган чора-тадбирлар тўғрисида ахборот берди. У халқаро стадионларда юртимиз байроғи ҳилпираб, мадҳиямиз янграса бу мамлакатимиз обрўсини оширишда катта аҳамият касб этишини алоҳида қайд этди.

— Футбол — юртимиздаги энг севимли ва оммавий спорт турларидан бири ҳисобланса-да, аммо Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг футболни янада ривожлантириш тўғрисидаги дастлабки қарори қониқарли бажарилмади, — деди Зокиржон Алматов. — Нега? Чунки футбол федерацияси, жойлардаги футболга масъул кишилар эскича иш услубларини ўзгартирмадилар. Вазирлар Маҳкамаси куни кеча қабул қилган янги қароридан асосий мақсад — юртимиз футболини жаҳон миқёсига кўтариш, футболни соғлом авлод тарбиялаш ишига хизмат эттиришдир.

Албатта, Ўзбекистон футболини жаҳон миқёсига кўтариш учун катта саъй-ҳаракатлар керак. Бунинг учун илғор хорижий давлатлар тажрибасини ўрганмоқ муҳимдир. Шунга кўра, Республика Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, футбол федерациясининг таклифи билан футболни клублар асосида ривожлантиришга эътибор қаратилади. Ўз-ўзини маблағ билан таъминлай оладиган футбол клублари ташкил этиш — давр талаби. Бугун ушбу мақсад йўлида кенг имкониятлар очилган. Футбол клуби негизида хилма-хил корхоналар ташкил этиш, клубга доимий кўмак бериб келаётган ҳомийлар учун имтиёзлар яратиш вақти келди. Мақсад — клубларни молиявий томондан қўллаб-қувватлашдир. Кўпгина футболчиларимиз яхши даромад илинжида чет эл клубларига кетаётганликлари сир эмас.

Албатта футболни ёш ўринбосарларсиз ривожлантириш мумкин эмас. Шунинг учун янги қарорда ҳар бир мактабда футбол майдонлари, яхши спорт базаси бўлиши зарурлиги алоҳида таъкидланган.

Матбуот конференциясида шунингдек, футболчиларни сифатли спорт буюмлари билан таъминлаш ҳам долзарб вазифа эканлиги айтилди. Бунинг учун спорт буюмлари ишлаб чиқарувчи қўшма корхоналарни ишга тушириш мўлжалланмоқда.

Футбол мураббийларини ўқитиш ва қайта тайёрлаш учун махсус курслар ташкил этилади. Айни вақтда бу соҳадаги мутахассисларга катта эҳтиёж сезилмоқда. Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институтининг футбол бўлимига қабул қилинувчилар сонини ошириш кўзда тутилган.

Янги қарор яна шуниси билан диққатга сазоворки, футбол клубларига президент этиб жойлардаги ҳокимлар сайланиши кўрсатилган. Бу ҳам шубҳасиз, футбол ривожига янги имкониятлар очади. Жаҳон футболи тажрибасида ҳам футбол клубларига сиёсат ёки бизнес соҳасидаги йирик арбобнинг бошчилик қилиши амалда клубнинг гуллаб-яшнашига ижобий таъсир кўрсатиши маълум.

Учрашувда, шунингдек, олий ва биринчи лига командаларининг бу йилги ўйин жадвали режалари, «Пахтакор» футбол клубининг 40 йиллигини нишонлаш, стадионларга мухлисларни жалб этиш масалалари ҳам муҳокама этилди. Бинобарин республикадаги футбол майдонларини таъмирлаш учун жуда қисқа муддат — шу йилнинг апрель ойигача вақт ажратилган. Шунинг ўзиёқ футболимизда қанчалик қизғин ишлар бошланаётганлигидан дарак беради.

Комилжон ЖУМАЕВ,
Бахтиёр ҲАЙДАРОВ

Қўмиталар фаолиятидан

ДАВР ТАҚОЗОСИ

Аёл киши табиатан яратувчидир. Бинобарин турмушимизни аёл кишисиз тасаввур қилиш қийин. Давр опа-сингилларимиздан теран фикрни, ўзининг ва ўзгаларнинг турмушини яхшилашга ҳаракат қилувчи ҳозиржавоб бўлмоқликларини талаб этмоқда. Бозор иқтисодиёти шароитида аёлларимиз билим савияларини кенгайтириб, тадбиркорлик ва ишбилармонлик йўналишлари бўйлаб одимламоқдалар.

Шайхонтоҳур туманимиз ўзининг миллий қадриятларига бойлиги, болажонлиги, меҳмондўстлиги билан бошқа туманлардан ажралиб туради. Туманимизда 55 та маҳалла кенгашлари, раисалари ва оқсоқоллари аҳолининг ташвишларини енгиллаштириб, хурсандчиликларига шерик бўлиб ишламоқдалар.

Туманда яшовчи аҳолининг умумий сони 257164 нафарни ташкил этади. Улардан 131153 нафари аёллардир. Маҳалла, корхона,ташкилотдаги хотин-қизлар кенгашлари ўз иш дастурларига эга бўлиб, улар шу йўналиш бўйича фаолият юритмоқдалар. Яқинда туман хотин-қизлар қўмитаси аёлларимизни ўйлантираётган масалалар, муаммолар ечими ва уларнинг истак-таклифларини билиш мақсадида «Соғлом авлод — жамият негизи» мавзуида очиқ семинар-мулоқот ўтказди. Бу семинар-мулоқотда Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раиси Ф.Й.Абдураҳимова, республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси, Олий Мажлис ноиби Ш.Т.Темиров,шаҳар соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари М.Ҳ.Содиқова, шаҳар халқ таълими бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари С.Р. Холиқов, шаҳар ФҲҚЁсининг бошлиғи Г.С.Имомжонова, республика ташхис марказининг раҳбари Д.Ғуломова, шаҳар «Маҳалла» жамғармаси раисининг ўринбосари М.Й.Юнусхўжаева, Р.М.Раҳмоновалар қатнашди.

Мулоқотда келажагимиз пойдевори бўлмиш болалар саломатлигини мустаҳкамлаш, ҳарбий хизматга чақирилаётган йигитларнинг саломатлиги ҳақида статистик рақамлар билан йиғилганларга мурожаат қилинди. Юқорида номлари келтирилган ташкилот раҳбарлари, маҳалла фаоллари, прокуратура ходимлари ва оқсоқолларнинг фикр-мулоҳазаларига кўра мактабларнинг 11-синф битирувчиларини тиббий кўрикдан ўтказиш, турмуш қуриш арафасида турган ёш келин-куёвлар саломатлиги ҳақида маълумотномани жорий этиш, ўғил ва қизлар учун «Одобнома» дарсини киритиш таклифлари бир овоздан маъқулланди.

Туманда 41 та мактаб бўлиб, улардаги 11-синф битирувчилар 1995-96 ўқув йилларида 1250 тани ташкил этади. Оила қуриш арафасида турган ёшларнинг кўплиги ва тиббий имкониятлар мавжудлиги сабабли 1995 йил 1 декабрдан бошлаб синов тиббий кўрикдан ўтказиш бошланди. Бу синов тиббий кўрикнинг аҳамияти ва зарурлиги ҳақида ота-оналар ўртасида маҳалла, гузар ва корхоналарда тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Бу тиббий кўрикнинг натижалари муваффақиятли ўтиши учун алоҳида поликлиника ажратилди.

Бугунги кунда оналар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлаш, уни муҳофаза қилиш республикамиз тараққиётини белгиловчи омиллардандир. Чунки ҳар қандай давлатнинг қудратини шу халқнинг турмуш даражаси белгилайди. Бу масалалар моҳиятини теран ҳис қилган туманимиз фаоллари, хотин-қизлар қўмитаси аниқ дастурлар асосида фаолият юритмоқдалар.

Саида ЖАЛИЛОВА,
Шайхонтоҳур тумани ҳокимининг ўринбосари, туман хотин-қизлар қўмитасининг раиси.

Президент стипендияси соҳиблари

НИГОРАНИНГ ОРЗУЛАРИ

Ҳар йили бўлгани каби ўтган йили ҳам илмий-тадқиқотнинг олти йўналиши бўйича Президент стипендиялари соҳиблари аниқланди.Тиббиёт ва экология соҳаси бўйича бундай стипендияга 1-Тошкент Давлат тиббиёт институти оториноларингология кафедрасининг 3-курс аспиранти Нигора Абдуллаева лойиқ деб топилди.

«Трансплантация» сўзи жаҳон тиббиётининг сўнгги ютуқларидан бирини ифодалайдиган тушунча. Яқин-яқингача хорижий давлатларда беморнинг, масалан, касалланган буйраги олиб ташланиб, ўрнига ўлган одамнинг соғлом буйраги кўчириб ўтказилганини эшитиб қолсак, ҳайрон бўлардик.Аммо бугунги кунда бундай нозик операциялар нафақат буйрак, балки жигар, ўт қопи, суяклар,юрак,ошқозон, ҳатто аъзоларнинг айрим қисмлари устида ҳам олиб борилаётгани сир эмас. Шу жиҳатдан олиб қараганда 1-Тошкент давлат тиббиёт институти шифокорлари томонидан одамнинг бўйин аъзоларини трансплантация йўли билан даволаш амалга оширилаётгани эътиборни тортмай қолмайди.

Маълумки, бўйин аъзолари бошни инсон танасининг юрак, ошқозон, ўпка каби асосий фаолият воситалари билан ўзаро боғловчи қисмдир. Айниқса бўйин суяклари ўзининг эгилувчанлиги, нозиклиги ва ўта мураккаб тузилгани билан бошқа суяклардан фарқ қилади. Шунинг учун бундай аъзо жароҳатланганда уни тиклаш ғоят катта илмий салоҳиятни талаб этади. Институтнинг оториноларингология кафедраси ана шундай мураккаб операциялар устида ишламоқда.

— Бундай операциялар асосан уч ҳолатдан сўнг, яъни бўйин қаттиқ жароҳатланганда, бемор реанимациядан чиққандан сўнг ҳамда бўйиндаги айрим ўсимталар олиб ташлангач амалга оширилади, — дейди Нигора Абдуллаева. — Бугунги кунда аҳоли ўртасида бўйин жароҳатланиши кўп кузатиладиган бахтсиз ҳодисалардан биридир. Улар қаторида бўйин суягининг шикастланиши кўпроқ учрайди. Бундай пайтда беморни фаол ижтимоий ҳаётга қайтариш мақсадида шикастланиб энди иш бермайдиган бўйин суяги олиб ташланади ва ўрнига вафот этган одамнинг бўйин суяги, илмий тилда айтганда, минералсиз суяк трансплантанит қўйилади. Бу трансплантант сунъий эмас, балки биологик бўлгани учун ҳам инсон танаси томонидан ўзлаштирилади.

Дунё миқёсида бўйин жароҳатланиши асосан йўл транспорти ходисалари, айрим спорт мусобақаларида бахтсиз фалокат сифатида учраб туради. Шунингдек, ҳуқуқ-тартибот ходимлари фаолияти, ҳарбий ҳаракатлар жараёни учун ҳам у таниш касалликка айланган. Қолаверса Нигора Абдуллаева юқорида айтганидек бўйин қисмларини кўчириб ўтказиш турли ўсимталарни олиб ташлашдан сўнг ҳам амалга оширилади. Ҳолбуки бугунги кунда мутахассисларнинг таъкидлашича, ўсимталарда намоён бўлувчи рак касаллигининг юзага чиқиш сабабларидан бири атроф-муҳитнинг тоза эмаслиги билан боғлиқ экан, мазкур тадқиқотлар айни пайтда долзарб масала бўлган экологияга бевосита алоқадорлигини англаш мумкин. Энг муҳими шундаки, мазкур изланиш республикамиз миқёсида энди қўл урилган ишдир. Шу соҳада салмоқли натижаларга эришиш — Нигоранинг эзгу орзусидир.

Абдумажид РАҲИМОВ.

ТОШКЕНТ АЁЛЛАРИ

Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг саҳифаси

Қўли ширин бека

БАЛИҚ ПИШИРГАНДА

Балиқ тозалашни хоҳламайсизми, ундай бўлса уни духовкада пиширинг. Қаернинг балиғи, қандай бўлишидан қатъий назар, у тоза ва янги бўлиши керак. Иккинчи шарти — балиқ бус-бутун боши, думи бор, бўлинмаган, пичоқ тегмаган бўлсин, Унинг тангачаларини ҳам, ичини ҳам тозаламаслик керак.

Балиққа туз сепиб, уни духовка патнисига қўйиб, оловни баландлатасиз. 10-20 ёки 30 дақиқадан кейин (вақтни балиқнинг катта-кичиклигига қараб белгиланг) уни бошқа ёнбошига ағдарасиз, Пишган балиқни патнисдан олиб, 10-15 дақиқа совутиб, боши, думи, тузли пўстининг бир томонини олиб ташлайсиз. Эҳтиётлик билан ичини тозалаб, иккинчи ёнини ҳам тозалайсиз.

Энди кўриниши чиройли, таъми мазали бўлган балиқни бемалол дастурхонга тортиш мумкин.

Ирода СОАТОВА.

Дил тубидан

«АТИРГУЛ»НИНГ АЯСИ

Синфдош ўртоғим Мираҳмаджоннинг таваллудига 60 йил тўлган куни эрта билан қутлаш учун уни хонадонига бордим. Кўча эшигининг қўнғироғини босдим. Бироз вақт ўтгандан сўнг: «Кимсиз? Ичкарига, кираверинг» деган ёқимли овоз эшитилди. Кенг ҳовли томон юришим билан кўзим дарҳол дўстимнинг онасига тушди. Жўрамнинг қотмадан келган, аммо гавдалари тетик онаси менга пешвоз чиқиб:

— Айланайин ўғлимнинг ўртоғидан, қадамингизга минг бор ҳасанот,— деб мени хона томон бошлаб бордилар.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам Мираҳмаджон дўстимнинг онаси Зебихон аянинг ҳали ёшлардек бардамликлари, тетикликлари мени ғоятда севинтирди. Чунки Зебихон ая мана 94 қиш фаслини кўраяптилар. Салкам бир асрли умрларидан ғоятда мамнунлар. Бунинг сабаби уларнинг фарзандлари Кимёхон, Мираҳмаджон, Мирвоҳиджонлар она измидан чиқмай, ақл-ҳушли бўлиб, эл-юрт олдида ҳурматга сазоворлар. Зебихон ая эса ўзлари истиқомат қилаётган «Атиргул» тор кўчасининг маслаҳатгўй онасидир. Ҳар бир маърака ёки тантана уларнинг иштирокисиз ўтмайди. Бу онаҳон нонни эъзозлаш, исроф қилмаслик, болаларга ахлоқ-одобни доимо уқтириб боришни таъкидлайдилар, Қўни-қўшни, опа-сингилларимиз Зебихон аяни ўзимизнинг онамиз деб мамнунлик билан тилга олишлари табиий.

«Атиргул»нинг мунис аяси 17 набира, 30 чеваралар ардоқлашлари бежиз эмас. Онахон доимо уларни ширин сўз билан бағриларига оладилар. Ҳар бир луқмани ҳалоллик билан топиш ва ейишни таъкидлайдилар. Келинлар ёки набира қизлари йўқ бўлганда ўзлари уй, ҳовлиларни супуриб-сидирадилар, қозон-товоққа ҳам ўзлари қарайдилар. Умуман ҳеч тиниб-тинчимайдилар.

Шайхонтоҳур туманидаги Каттабоғ маҳалласининг аҳли — кекса-ю ёши Зебихон Юсупованы «Артиргул»нинг аяси» деб таърифлаши ҳам ана шунда!

Омон САЙДАМИНОВ,
муаллим.

Кўнгилга ташриф

ИККИ КАМ ДУНЁ

Ким ҳам истамайди дейсиз, davраларни тўлдириб, ҳаммани ўзига мафтун этиб рақсга тушишни, айтингчи ким истамайди? Қандай мўъжиза эканки, бармоқлар юрак қатидаги армонга бўй, орзуга қанот бахшида этса, гўзалликка, санъатнинг бетакрор оламига етакласа?!

Ўзбек рақс санъати ҳақида гапирганимизда Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева, яна уларга шогирд бўлишдек шарафга муяссар бўлган Ўзбекистон халқ артисти Маъмура Эргашевани фахр ва ардоқ билан тилга оламиз. Бугун биз бу севимли раққосамиз билан ижодий фаолиятлари ё «Баҳор» ҳақида эмас, балки асосан раққосалик, рақс санъати ҳақида суҳбатлашдик.

Бунинг боиси ҳам бор. Ҳаётда шундай зиддиятли, бир-бирини инъкор этувчи, сўнгги сўзи айтилмаган муаммоли мулоҳазалар, тасаввурлар талайгина. Шулардан бири раққосалик санъати. Биз давраларни тўлдириб рақс тушаётган ёқимтой раққосанинг ҳаракатларидан завқланамиз. Лекин кўпинча қизимиз раққоса бўлишини истамаймиз, раққосалар ҳақида турлича гапларни эшитиб қоламиз. Бунинг боиси нимада?

— Раққосаларга билдираётган бундай муносабатни мен икки томонлама изоҳлаган бўлар эдим, — дейди Маъмура Эргашева. — Томошабинда салбий фикр туғилди дейлик. У асоссиз бўлмайди. Бунга сабабчилар эса санъатнинг масъулиятини, юкини, қадрини, моҳиятини англаб етмай, раққосаликка даъво қилаётганлар деб биламан ва уларни ҳеч қачон кечирмайман. Иккинчи томони рақс нималиги, ундаги ҳаётни, ҳаракатларни тушунишдек эстетик тарбияга муҳтож бўлганлар «таърифи». Буларнинг фикр-мулоҳазалари бутун бир миллатнинг санъатга, айнан биз мушоҳада қилаётган рақсга бўлган муносабат ва қарашларини ифода этмайди. Бизнинг олий ҳакам ва сўнгги сўзни айтувчиларимиз — ижодий ҳаётимиз мезонини белгиловчи, эртамизни бор ё йўқ қилувчи, қалбини санъатга гўша қилган санъатсевар халқимиз. Оқни оқ, қорани қора деб ажратиш қурбига эга миллатнинг одилона баҳоси санъатни, маданиятни четлаб ўтмаган.

— Мукаррама опамиз «Рақсларим—менинг ҳаётим!» дея завқ, фахр, садоқат, меҳр ила кўп бора ёниб гапирганларини санъатсеварларнинг хотирасидан эшитганман. Бу гувоҳлар ичида сиз ҳам борсиз, чунки ансамблдагилар, ён-атрофдагиларнинг айтишларига қараганда опанинг суюкли шогирдларидан бўлгансиз. Биз кўпинча рақс санъати ҳақида гапирганимизда Тамарахонимни, Мукаррама опани тилга оламиз ва бу асосли. Шундай бўлса-да, тарихий манбаларга қараганда XI асрлардаёқ Хитойда айнан ўзбек раққосаларининг жозибали ўйинларига мафтун бўлганликларини баён қилишган. Сиз ҳам шу қадим шажарага эга санъатнинг этагини тутганлардан бири, унинг давомчиси сифатида «Рақс нима? деган саволга қандай жавоб берар эдингиз?

Рақс... рақс инсоннинг дунёси, орзу-умиди, армони, дарди. Унинг достони. Тил ифода этолмаган, кўзга, вужуд ҳаракатига кўчган ўзликнинг инъикоси. Рақсда олам, одам, қалб уйғонади. Мўъжизанинг сирли салтанатида қайтадан бунёд бўлади. У жуда кўп куч, вақт, меҳнат, соғлик эвазига туғилади.

— Санъат олами қанчалар мафтункор, гўзал. Лекин у жуда катта қурбонликни талаб қиладигандек?!

— Йўқ, йўқ, қурбонлик эмас, санъатга бу сўз кўп ҳам тўғри келавермайди. У ўзига меҳр-муҳаббатни, юрагингизни сўрайди. Кўнгил қўйганингиздан кейин эса сизни бошқаларга бермайди, қизғанади, рашк қилади. Санъатга фидойилик, садоқат керак... Яна вақт. У сизда йўқ. Шунда сиз ўзингиз кўп нарсадан воз кечишга жазм этасиз...

Дунёни асли бир кам дейдилар. Санъатда шахсий ҳаётни ҳам қўшсак икки кам дунё бўлади... Билиб туриб шу йўлни танлайсан, ўзликни унутиб, ўзгалар бахтиёрлиги учун яшайсан. Дилдаги ўтинч: Мени тўғри тушунсалар бас!

— Вақтнинг бешафқат панжалари йиллар орасидан инсоннинг жисмоний камолатига одамзод истаса-истамаса ўз таъсирини кўрсатади. Айниқса рақсда вақт ҳакамлиги — олий ҳукмдир.

— Дарҳақиқат. Маҳлиё, саҳнадаги умримиз атиги 20 йил. Шоир «40 ёшгача қандай яшасанг, ким бўлсанг, бу ёғига шу йилларнинг жавоби билан яшайсан» деб хитоб қилган экан. 20 йил ичида биз рақсга киришимиз ва чиқиб кетишимиз керак. Соатлаб санаганда эҳтимол узоқ вақтдир, лекин асрлар оралиғида, тинимсиз репитицияда, репитиция хоналарида ўтган кунлар кўз очиб юмгунчалик. Очиғини айтганда, гоҳида 20 йил барча имкониятларни очишга, рақс талабларига камлик қилмасмикан дея ўйлаб қоламан. 40 ёшдан кейин ҳаёт тўхтаб қолмайдику! Аслида барча нарсанинг моҳиятига етиш, чуқур, теран таҳлил қилиш палласи шу даврларда кучаймасмикан? Томошабин бугун 40 дан ошган раққосанинг «Доира» ё «Андижон полкаси»га рақс тушишини қабул қила олмас, чунки ўйинда ғайрат, ёшлик, шўхлик жўшиб туриши керак. Ўзини ҳурмат қилган раққоса ҳам энди бу куйларга рақс тушмайди. Бироқ дард бор, инсоний мушоҳада талаб, фоний дунё аламларини тўкиб солувчи «Муножот», «Тановар», «Мустаҳзод»га ўйнаш учун, шу рақсларни юракдан ҳис қилиш, унда яшаш, маълум тайёргарлик керак эмасмикан?!

Мукаррама опа ҳам умрларининг сўнгги йилларида, аниқроғи 2 ой аввал ҳам саҳнага чиққанлар. Менга оқ фотиҳа берган бўлсаларда «Тановарни» ўйнайман деганимда «Болам, рақс бу чиройли қўл ҳаракатлари эмас, сен ҳали бу рақсларга ёшлик қиласан» дердилар... Мен яқинда онамдан бу рақсни ўргандим. Бугун эса саҳнада, «ойнаи жаҳон»да 18-20 ёшли қизлар «Муножот»ни, «Тановар»ни ўйнамоқдалар(?!).

— Маъмура опа, ота-онангиз раққоса бўлишингизга қандай муносабат билдиришган?

— Отам Зокиржон Эргашев асли марғилонлик бўлиб, Жўрахон Султонов, Маъмуржон Узоқовнинг шогирдлари бўлганлар. Онам Тўхтахон Рисметова Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, Мукаррама опага ҳам ички дунёлари, ҳам ташқи қиёфалари билан опа-сингилдек эдилар. Мен опанинг кўз ўнгиларида улғайганман, уларнинг тарбияларини олганман.

— Санъатда устоз-шогирдлик масаласига қандай изоҳ берган бўлар эдингиз?

— Санъатда устоз-шогирд ўртасида сунъий девор бўлмайди. Бир дунёга тушасиз, бирга яшайсиз, муҳит бир, бири иккинчисининг кечаси бўлса, униси бунинг эртаси...

— «Баҳор» қизлари ва ансамблнинг мавқеига икки оғиз тўхталсангиз.

— Айни кунда «Баҳор»да 30 та раққоса қизлар ижод қилмоқдалар. Билим юртидан 13 нафар қизларни синов орқали ансамблга қабул қилдик. «Баҳор»нинг мавқеига келсак Ҳиндистондаги учрашувларнинг бирида шинавандалар «Баҳор» орқали ўзбек халқини танидик деган эдилар. Унинг бу юксак номга эришишига ўзларини фидо қилганлар, бугун ансамблни пойдевор бўлиб ушлаб турган Бахтиёр Алиев, Қаҳрамон Дадаев, Хайрулла Лутфуллаев, Талъат Сайфиддиновлар ҳамон «Баҳор» бешигини тебратаяптилар.

— Бугун раққосалар ҳам, ансамбллар ҳам кўпайгандан кўпайяпти...

— Фикрингизни тушундим. Аввало санъаткорларнинг санъат жамоалари, ижод аҳлининг тақдири унинг атрофидагилар қўлида бўлади. Демак кўпроқ эътибор, имконият керак. Берилган ишонч, эътибор бизгача етиб келишида сунъий тўсиқлар бўлмаса нур устига аъло нур бўлади. Санъатда миллийлик, унга ҳурмат, баҳо йўқолмаслиги зарур. Бу ўринда санъатшунос мутахассисларнинг таҳлили, фикри кўринмаяпти. Ансамбллардинг кўпаяётганига келсак саҳнанинг даргоҳи кенг ва ҳокисор. Унга чиқиш мумкин, саҳнада яшаш эса ҳаммага ҳам насиб этавермайдиган неъмат. Кўпнинг ичидан яхши-ёмонни, меҳнатни баҳолашнинг ҳам имконияти кенгроқ бўлади.

Дарҳақиқат, саҳна покиза ва муқаддас гўша. Унда туриб инсон қалбини забт этишдек бахт ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Мухлис қалбидан севикли бўлиб жой олиш учун руҳ поклиги, имон бутлиги садоқат тимсоли сўралур.

Маҳлиё МИРСОАТОВА.

Маслаҳатларимиз

ЭСИНГИЗДА БЎЛСИН

Табиий ва сунъий шойидан тайёрланган мато — 2 йил атрофида, пахта толасидан олинган матолар атиги бир йил, енгил жун матодан тайёрланган костюмлар эса 4 йил давомида ўзининг сифатини сақлаб туради. Ҳаммамиз ҳам эгнимиздаги кийимни узоқ вақт янгидек қилиб кийишни хоҳлаймиз. Бу хоҳишни қондириш учун либосларингизнинг умрини узайтириш мақсадида сизларга бир неча маслаҳатларни таклиф қилишни лозим топдик.

- Узук, билакузук, соатларни кийим кийгандан сўнг таққанингиз маъқул, чунки тақинчоқлар матога илиниши, шу баҳона кийим йиртилиши, сўкилиши, ипи йиғилиб қолиши мумкин.
- Чўнтакка калит, танга ва шу каби металл буюмларни солиш тавсия қилинмайди. Бундай буюмлар либос астарларининг тез йиртилишига сабаб бўлади.
- Ёқа ва енглар тез «ишдан чиқади», шунинг учун уларга тегадиган одатингиз бўлса ташлашга ҳаракат қилинг. Имконингиз бўлса бўйнингизга фасл, кийимга мослаб шарф ташланг. У ёқанинг тез кир бўлиши, ифлосланиши, пардоз буюмларининг ранги ўтишидан асрайди.
- Кўпчилик кимёвий тозаловга қатновларини камайтириш, пулни тежаш мақсадида кийимни ечиб, уни илгакка илишдан аввал «шамоллатиб», чанг-ғубордардан халос қилади.Умуман бир-бирига мос либосларни бир вақтда тозалаган маъқул. Шундай қилинса матолар ранги, сифати, кўриниши жиҳатидан бир-биридан фарқланмайди.
- Кийимларни тозалашни фақат кийиш олдидан эмас, балки уларни ечгандан кейин ҳам унутмаслик керак.
- Жемпер ё кофтангизга сепилган атирнинг томчиси бир зумда из қолдирмай қурийди, унда, кир ювиш машинасидан ё кимёвий тозаловдан кейин, тоза бўлиш ўрнига сариқ ёки жигарранг доғлар пайдо бўлганлигини пайқашингиз мумкин. Бу ўша сиз сепган атирнинг кароматы. Шунинг учун духи, дезодорант,соч бўёқларидан кийинишингиздан 5 дақиқалар чамаси олдинроқ фойдаланинг. Улар кийим кийгунингизгача қурийди.

Малика СОБИРОВА.

Тошкент шаҳридаги Бош кийимлар фабрикаси бозор иқтисодиёти талаблари асосида фаолият юритмоқда. Фабриканинг харидорбоп маҳсулотларининг бир зумда ўз эгаларини топаётганлиги сири — бу корхонада илғор, чевар, ишчан, уқувли хотин-қизларнинг ишлаётганлигидадир.

СУРАТДА: бош кийимлар фабрикаси тикув цехининг илғор ишчиси Ўғилой Ортиқметова.

Рустам Шарипов олган сурат.

Жойлардан хабарлар

ЭЗГУ МАҚСАДЛАР

Акмал Икромов туманида хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси билан тузилган Бутунжаҳон «Гайд» қизлар ҳаракатининг Ўзбекистон бўлими фаолият кўрсатмоқда. Унинг бугунги кунда 300 дан ортиқ аъзоси бор. Қизлар билан таниқли олимлар, ҳуқуқшунослар, маданият ва санъат ходимлари иш олиб боришяпти. Уюшма ўз олдига қизлар ичидан иқтидорлиларини танлаб олиб, уларда ташкилотчилик қобилиятларини шакллантириш, оилага тайёрлаш, маданий савияларини ўстириш, ҳар томонлама баркамол қилиб тарбиялашни мақсад қилиб қўйган.

ИБРАТЛИ ИШЛАР

Қўмита қошида «Тадбиркор аёл» уюшмаси тузилган бўлиб, унинг 35 нафар аъзоси бор. «Тадбиркор аёл» уюшмаси аъзолари ўзаро тажриба алмашиш, хотин-қизларнинг бу соҳалардаги фаолиятларини жонлантириш борасида қатор ишларни олиб бормоқдалар.

Жумладан, уюшма раиси Т. Эгамбердиева бошчилик қилаётган кичик корхонада диққатга сазовор ишлар амалга оширилмоқда. Бу ерда 48 нафар аёл меҳнат қилади. Корхонада асосан қурилиш-таъмирлаш ишлари олиб борилади. Кичик корхона жамоаси катта ҳажмда хайрия ишларини ҳам олиб бормоқда.

Азиза НОДИРОВА.

Уйга совчи келди

НЕГА ТЕГМАЙМАН ДЕДИНГ...

Маҳалламиздаги ёқимтойгина, ширин, ўқимишли қизга совчилар келди. Ота-онанинг ҳам совчиларга «кўнгли чопган». Куёв бўлмиш ҳам рисоладагидек йигит. Ана энди... Йўқ! Қиз тушмагур унга тегмайман дея оёқ тираб туриб олганмиш. «Нима учун?» — деган саволга қулоқма-қулоқ жавоб келди. Йигит ўқимаган эмиш.

Дарвоқе, турмушга чиқаётган қизларга куёв бўлмиш йигитнинг касб-корининг аҳамияти бормикан? Шу ҳақда қизларнинг фикрларини билдик.

- **Моҳира ХЎЖАЕВА. 21 ёш, муаллима:** Мен учун бўлажак турмуш ўртоғимнинг қайси касб эгаси эканлиги, ўқиган-ўқимаганлиги, дунёқараши,оилавий келиб чиқишининг аҳамияти жуда катта.

Ёдимга бир ҳикоят тушди. Мустақил ҳаётга қадам қўяётган, оила қуриш арафасида турган йигитга донишманд маслаҳат қилибди:

— Биродарим, ота-онанг умрингнинг ярмигача сенга ҳамроҳ бўладилар. Насиб бўлса, сўнгги кунинггача умр йўлдошинг сен билан ёнма-ён туриб, суянчиқ бўлади. Шунинг учун ҳам умр йўлдоши танлашнур. У кўнглингга яқин, меҳрингни қозонган,дилингни ром этган, армонларингни ўлдириб, орзуларингга қанот бўлгувчи бўлсин, — дебди.

Ҳақиқатан нисбий бўлса-да, мен ривоят замирида ҳаётий ҳақиқат борлигига шубҳа қилмайман. Турмуш ўртоғинг сени тушунса, фикр алмаша олса, муштарак мақсадлар сари елкадош бўлиб интилса, фарзандларига ўрнак бўла оладиган инсон бўлса...

- **Гулруҳ ҚАЮМОВА. 17 ёш, талаба:** Бу масалани отаонам ҳал қилади. Улар нима деса — шу.
- **Дилором АБДУРАҲМОНОВА, 27 ёш, ҳисобчи:** Инсон тақдиридагини кўради. Ҳаёт бошқа, хаёл бошқа.Мен учун бўлажак турмуш ўртоғимнинг қайси касб эгаси бўлишининг мутлақо аҳамияти йўқ. У оиласини боқа олса бас. Лекин турмуш қуришда, менимча қиз боланинг кўнгил истаклари камлик қилар экан, у ҳам ўз тақдари, бахти учун ҳаракат қилмоғи керак, чамамда.
- **Насиба ҲОЖИЕВА, 23 ёш, талаба:** Мен учун турмуш қурмоқчи бўлган йигитимнинг қайси касб эгаси бўлишининг аҳамияти бор. Масалан мен у ё врач, ё ҳуқуқшунос бўлишини истайман. Ўқитувчилик эса йигитларга тўғри келмайди.Ўқиганлигининг қандай аҳамияти бор дейсизми? Чунки мен ўқийман-да.
- **Маҳбуба ҲАЙИТОВА, 21 ёш:** Бўлажак турмуш ўртоғимнинг қайси касб эгаси бўлишидан қатъи назар, олий маълумотли бўлишини хоҳлайман. Чунки ўқимишли кишининг дунёқараши, вазиятга баҳо бериши кенг қамровли бўлади. Умуман қийинчилик кўрган, ҳаётнинг паст-баландини босган киши ҳақиқий инсон бўлиб шаклланади ва ўзга қалбни эшита олади. Айни пайтда ўқимишли йигитларга қараганда «савдогар» йигитлар яхши яшаяпти. Уларнинг эртанги кунини бозор белгилайди.Ўқиган кишининг бугуни бўлмаса-да, эртага ёруғ куни келишига ишонч бор!

Саҳифамизнинг азиз мухлислари! Мана сизлар қизларнинг фикрларидан воқиф бўлдингиз. Билдирилган мулоҳазалардан қизларимизнинг 90 фоизи зиёли, ўқимишли йигитлар билан яшаш истаклари борлигини баён қилишган. Сиз бунга нима дейсиз?

Малоҳат САИДОВА.

СИҲАТ-САЛОМАТЛИК

Шифокор огоҳлантиради

ЯНА ГРИПП ҲАҚИДА

Қишнинг совуқ кунларида аҳоли ўртасида асосан тумов, шамоллаш, грипп каби «қишки касалликлар» кўпаяди. Улар ичида энг хавфлиси гриппдир. У юқумли касаллик бўлиб, бемордан соғлом кишига дарров юқади. Асосан бемор йўталганда ва аксирганда хасталик вирусларини атрофга сўлак заррачалари орқали тарқатади. Касаллик одам кўп тўпланадиган жойларда, яъни трамвай, автобус, троллейбусларда, кинотеатрларда тез юқади. Шунингдек, у бемор фойдаланган буюмлар, масалан, дастрўмол, сочиқ, идиш-товоқ ва бошқа буюмлардан ҳам ўтиши мумкин.

Касаллик тўсатдан бошланади. Дастлаб беморнинг эти увишади, лоҳас бўлиб, ҳолсизланади. Баъзан грипп йўталсиз ва юқори ҳароратсиз ўтиши мумкин, бироқ бунда беморнинг умумий аҳволи оғир бўлиши эҳтимол. Беморга тиббий ёрдам кўрсатганда оғиз ва бурунга тўрт қават докадан қилинган ниқоб тутиб олиш, ниқобни ҳар 4-5 соатда алмаштириб туриш, қайнатиб ювиш ва дазмоллаш керак. Бемор ётган хонани тез-тез шамоллатиб, полни хлорли сув билан артиб туриш зарур. Ўзингизга ҳам озодалик асосий мезон бўлиши шарт.

Грипп билан оғриган бемор бор оилага ёш болаларнинг киришига рухсат этилмайди. Касалликнинг илк аломатлари пайдо бўлганда болаларни боғчага ва мактабга юбормаган маъқул. Танани чиниқтириш грипп билан касалланишнинг олдини олишда муҳим аҳамиятга эга. Бунда соф ҳавода кўпроқ бўлиш, спорт билан шуғулланиш, ҳар куни эрталаб жисмоний ҳаракатлар қилиш, баданни ҳўл сочиқ билан артиб туриш лозим.

Назира БАҲРОМОВА,
шаҳар Саломатлик марказининг бош шифокори.

Олимлар тажрибахонасида

ХЛАМИДИОЗ ҚАНДАЙ ХАСТАЛИК?

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига қарашли Биоорганик кимё институтининг фармакология тажрибахонаси илмий ходимлари янги бактерия қўзғатувчи касалликни даволаш устида тадқиқотлар олиб боришди. Тажрибахонанинг етакчи илмий ходими, профессор, Беруний номли Ўзбекистон Давлат мукофоти совриндори Санжар Носиров билан қилган суҳбатимиз ана шу хасталик хусусида бўлди.

— Хасталик қўзғатувчи бактерия нима эканини ҳақида қисқача тушунча берсангиз.

— «Хламидия» деб аталувчи янги бактериялар хламидиоз хасталигини келтириб чиқаради. Бу микроорганизмлар икки оилага — «Хламидиоз пситтакоз» ҳамда «Хламидиоз трахоматоз»га бўлинади. Уларнинг биринчиси сут эмизувчилар, қушлар ва денгиз жониворларида учраса, иккинчиси одамларда хасталик қўзғайди. Хламидиоз трахоматоз юқумли бўлиб, асосан трахома, паратрахома, венерик лимфогранулема, урогенитал, яъни пешоб йўлининг пастки қисми хламидиози хасталикларини пайдо қилади. Бундан ташқари аёллар тухумдони хламидиози касаллиги ҳам ана шу хламидия сабабли бошланади. Хламидия бактериялари турли-туман бўлиб, ҳар бири ўзига хос маълум хасталикни қўзғайди. Улар, табиийки: юқиш услуби билан ҳам ўзаро фарқ қилади. Бу микроорганизмлар ташқи муҳитда яшайди, одамлар ўртасида эса жинсий алоқа, ўзаро гаплашганда сўлак воситасида, бемор фойдаланган буюмлар орқали юқиши мумкин. Улар тўқималарда яхшигина кўпайиб, хламидиоз хасталигини пайдо қилади.

— Одам ўзига хламидиоз касаллигини юқтириб олганини қандай билиши мумкин?

— Одам ўзида бу хасталик пайдо бўлганини дарҳол била қолмайди. Чунки хламидиоз кўп ҳолларда ўз аломатларини намоён қилавермайди. Лекин одамда хламидиознинг паратрахома тури бошлангани тезда билинади. Хасталик қўзғатувчи бактериялар кўзга ифлос қўл орқали киради. Касаллик катталарда бўлгани каби болаларда ҳам учраб туради. Бунда аксарият ҳолларда битта кўз касалланади. Кўздан ёш оқа бошлайди, кўз билан қабоқ орасидаги тирқишдан йирингли суюқлик чиқиши кузатилади. Шох томирлар шакли ўзгариши мумкин. Кейинчалик сўрилиб кетадиган кўз пардаси ҳосил бўлиш эҳтимоли бор. Хасталик 2-3 ҳафтадан 2-3 ойгача чўзилиши мумкин. Ўрни келганда айтиб ўтишим жоизки, бу касаллик янги туғилган чақалоқларда ҳам учраб туради. Бунда унга онадан юқади.

— Бугунги кунда хламидиоз хасталигини даволашда тиббиёт, тўғрироғи, фан қандай имкониятларга эга?

— Ҳар қандай дардга чалинган одам аввало шифокорга мурожаат қилиши зарур, албатта. Шундай бўлса ҳам айтишим лозимки, бугунги кунда тажрибахонамизда «Гозалидон» номли янги дори ишлаб чиқилди. У хламидиознинг энг кўп тарқалган тури-урогенитал хламидиозни даволашда яхши самара беради. Бу хасталик бугунги кунда дунё миқёсида 500 миллиондан 1 миллиардгача одамда учрайди. Жумладан 15 ёшгача бўлган ўсмирларнинг 10 фоизи, фаол жинсий алоқада бўлувчи эркакларнинг 25 фоизи, таносил хасталиги бор эркакларнинг 60 фоизи, аёлларнинг 50-70 фоизи ва фоҳишаларнинг 80 фоизи ана шу дарддан азият чекади. Биз ишлаб чиққан «Гозалидон» препарати урогенитал аъзолардаги хасталик қўзғатувчи хламидия бактерияларини қириб ташлайди. У хабдори шаклида чиқарилади. Биз юқорида қайд этган кўз хламидиози, яъни паратрахомани даволашда тетрациклин, окситетрациклин (террамицин) ва унинг ярим сунъий маҳсули бўлмиш доксициклин, эритромицин, сульфатпиридазин дорилари кенг қўлланилади.

— Хламидия бактериялари ташқи муҳитда яшайди, дедингиз. Улардан зарарланиб қолиш хавфи қай даражада?

— Хламидия нисбатан ташқи таъсирга ўта чидамли бўлиб, атроф-муҳитда 2-3 кунгача яшаши мумкин, хлорланмаган ичимлик сувида эса 5 кунгача яшай олади. Шунга кўра бошқа юқумли хасталиклар сингари хламидиоз ҳам тозаликка риоя қилмаган инсон танасини забт этиши мумкин. Ана шунинг учун ҳам бугунги кунда хламидиоз хасталигига чалиниш ҳоллари миқдор жиҳатидан ўсиб кетган. Аммо бу борада беморга ташхис қўйиш, даволаш ишларига кўпинча тўғри ёндошилмаётганини ҳам таъкидлашим жоиз. Бунинг асосий сабабларидан бири хламидия бактериялари ҳақида тиббиёт ходимларининг тўла хабардор эмаслиги бўлиб, шунинг оқибатида хламидиоз хасталиги бошқа хасталиклар билан чалкаштириб юборилаётир. Масалан, аёлларда пайдо бўлган урогенитал хламидиоз жинсий аъзоларнинг шамоллаши ёки яллиғланиши билан чалкаштирилади. Ва оқибатда даволаш ишлари ҳеч қандай самара бермайди. Шунга кўра тиббиётимизнинг бугунги долзарб масалалари қаторида хламидиознинг қайси тури бўлишидан қатъи назар уни аниқлаш ва даволаш ишларига жиддий эътибор қаратиш лозимлигини таъкидлаш лозим.

Суҳбатдош
Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

Янги томошалар

САҲНАГА ТЎКИЛГАН МЕҲР

Муқимий номидаги ўзбек давлат мусиқали театрнинг ижодий жамоаси «Девона» драмасини саҳнага қўйди. Асар муаллифи ва саҳналаштирувчи режиссёр шу пайтгача маҳоратли актёр сифатида танилган Рустам Маъдиевдир. Бугунги куннинг долзарб масаласи кўтарилган мазкур томошани театр муҳлислари яхши кутиб олдилар.

...Қоронғу саҳна. Оғир мусиқа янграйди. Чақалоқнинг узоқ давом этган йиғиси эшитилади. Ғира-ширада, кўзлари ўйнаган, ҳовлиққан Ориф девона пайдо бўлади. У саҳнанинг у ёғидан — бу ёғига ғайрича ҳаракатда югура бошлайди. Қаҳ-қаҳ отиб тўхтовсиз кулади: «Во-ҳа-ҳа-ҳа! Қаранглар, дунёнинг корини қаранглар! Эй, телба дунё, бевафо фалак, турли-туман ўйинларингдан ўргилай. Қаранглар, анави қиз жар ёқасига чақалоғини ташлаб қочиб кетди. Чақалоқ! Наҳотки, она ўз туққан боласини ташлаб кетса-я?»

Ушбу лавҳани асарнинг рамзий муқаддимаси дейиш мумкин. Чунки шу саҳна томошабинни асар воқеаларини тушуниш ва идрок этишга тайёрлайди. Ориф девона (артист Насриддин Рустамов)нинг хатти -ҳаракатлари, сўзлари кишини ҳаяжонлантирмай қўймайди. Девона асарнинг бошидан охиригача иштирок этади. Унинг кечинмалари, баъзан меҳр, баъзан қаҳр билан айтган сўзлари спектаклга руҳан раҳнамолик қилади, Ориф девона ҳолатини ва ўтмишини, унинг тақдирини бефарқ, лоқайд кузатиш мумкин эмас. «Ориф нега девона?» деган савол туғилиши табиий.

Асар қаҳрамонларидан бири Зубайда холанинг Умидага айтишича Орифнинг ота-онаси ўқимишли одамлар эди. Ўзларига тўқ бой-бадавлат яшардилар. Орифнинг яхши кўрган қизи бор эди. Улар шунчалик бир-бировини яхши кўришарди-ки, маҳалла-кўй, таниш-билишлар бирам ҳавас қилишарди. Тўй қилишди. Жуда дабдабали тўй қилишди. Ҳаддан ташқари дабдабага бориш ҳам яхшиликка олиб келмас экан. Ориф бошқа шаҳарга ўқишга кетди. Шу орада бир ўғиллик бўлди. Аммо буларга кўз тегди, буларнинг хонадонига ҳасад билан қарайдиганлар кўпайди. Орифнинг бир яшар ўғилчасини ўғирлашиб, қайтариб бериш учун эвазига катта пул талаб қилишган. Уч кун деганда ярим кечаси уйининг гир атрофига бензин сепиб, ўт қўйиб кетишган. Унинг ота-онаси ҳам, жон-дилидан севган меҳрибон хотини ҳам, данғиллама уй-жойи ҳам бир кечада куйиб кул бўлди. Ориф бу ҳолни кўриб телба бўлиб қолган. Бола ҳам топилмади, жиноятчилар ҳам...»

...Томошабинлар Ориф девонанинг мудҳиш ўтмиши билан қисман танишади. Артист Насриддин Рустамов девонанинг ана шу ҳолатини ишонарли беролган. Ориф девона образи унинг учун масъулиятли роль. Айни пайтда ушбу образ Насриддин Рустамовни кўпчиликка катта ижодий кашфиётларга қодир санъаткор сифатида ҳам танитди.

Асар марказида турувчи савдогар аёл Жамила образини Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Наима Пўлатова талқин этган. У ёшлигида бебошлик қилган, ўзини боса олмаган, нопок йўлларга қадам қўйган. Аёлнинг инсоф ва адолат, эзгулик ва ёвузлик, нафсу таъма ҳақидаги фикрлари, савдогар аёлларга хос ҳаракатлари ўз турмуш ўртоғига қилган муомаласи, актёр хатти-ҳаракатлари, сўзлари ишонарли чиққан.

Мана у ўз ўтмишини, ўзининг аччиқ тақдирини бир ўкинч билан эслайди: «Дур, гавҳарлар, ялтироқ кийимлар, мол-дунё гирдобига чўккан, ўз дилбандини улоқтирган инсон қиёфасидаги бир гумроҳингни ўзинг кечиргин, худойим. Қиз бола эди. Эҳтимол ҳозир ҳаётдир. Кап-катта қиз бўлиб қолгандир. Онаси борлигини билармикан? Қизим, мен сени ташламоқчи эмасдим. Тўғри, шармандаликдан қўрқдим, сени жар ёқасига қўйдим. Бироз фурсат ўтгач яна чидолмай қайтиб бордим. Лекин сен йўқ экансан. Кейинчалик ҳеч кимга билдирмай барча болалар уйидан сени суриштирдим, лекин тополмадим. Сенинг оҳинг уряптими ҳамма мендан воз кечяпти. Мен сени топаман, қизим. Бор-йўғимни сарф қилиб бўлса ҳам топаман»..

Драмада Ориф девона характерини тўла очиб беришда бошқа иштирокчиларнинг, хусусан Зубайда (Ўзбекистон халқ артисти Фароғат Раҳматова), Умида (актриса Мақсуда Отажонова), Ёдгор (артист Боир Холмирзаев), Даврон (артист Мирзоҳид Толипов), чол (Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Файзулла Аҳмедов) муҳим роль ўйнаган. Улар асар мақсадини тўлиқ англашга ҳаракат қилганлар. Муҳими томошабин актёрларнинг матнни чуқур идрок этиб, унга эҳтиётлик билан ёндошаётганликларини сезиб туради. Асарда бир қатор томошабинни ларзага солувчи эпизодлар мавжудки, буни фақат спектаклни томоша қилган кишигина ҳис этади.

Саҳна безаги ҳақида гапирганда рассом (Собир Бекматов) давр руҳини ва воқеалар мазмунини акс эттиришга хизмат қилганини эътироф этиш керак. Албатта бу ўринда киши қалбини ларзага солувчи мусиқалар яратган бастакор Фарҳод Олимов ҳақида тўхталмай иложи йўқ.

Мулоҳазаларимиз сўнггида бу асарни янада тўлдиришга, мазмунини эркинроқ очишга хизмат қиладиган ўринлар хусусида тўхталмоқчимиз. Томошадаги яратилган образлар саҳна ижодкорларининг топилдиғи эмас, балки ҳаётимиздан айнан олинган кишилар қиёфасидир. Айниқса олимларимизнинг ҳикматли сўз ва байтларининг асар руҳига сингдириб юборилганлигини, томоша мазмунини муайян даражада бойитганини таъкидлаш керак. Бироқ асар катта, кенг қамровли бўлгани учунми, ҳамиша ҳам мазкур уйғунлик сақлаб қолинган деб бўлмайди.

Албатта, баъзи бир нуқсонлар бартараф этилиши аниқ. Чунки томоша устидаги ижодий изланиш давом этмоқда.

Маъмура РЎЗИЕВА.

Бола бошидан, дейди халқимиз. Дарҳақиқат ҳар бир болада истеъдоднинг камол топиши унинг илк қизиқишидан бошланади. Худди шундай пайтда унга рағбат бериш, кўмаклашиш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

СУРАТДА: Юнусобод туманидаги 415-боғчанинг мактабга тайёрлов гуруҳи тарбиячиси Макнуна Саидова бу борада болаларнинг энг яқин маслаҳатчисидир.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Илм масканларида

САДАФДЕК ЯРҚИРАБ ТУРСА

Инсоннинг соғ-саломат бўлиб юришида, тановул қилган овқатларининг яхши ҳазм бўлишида тишларнинг нақадар катта аҳамияти борлигини ҳаммамиз яхши биламиз. Чиндан ҳам инсондаги тишлар бир умрга садафдек ярқираб турса қандай яхши! Лекин барибир инсон ҳаёти давомида унинг танида бўладиган турли хил ўзгаришлар тишларга ҳам ўзининг салбий таъсирини кўрсатмай қолмайди.

Диққатингизга ҳавола этилаётган ушбу суратда тасвирланган оқ халатли саломатлигимиз посбонлари инсон тишларининг дуру гавҳардек ярқираб туришини ўйлайдиган, керак бўлиб қолганда оғриган тишларга даво берадиган шифокорлардир. 1-Тошкент Давлат тиббиёт институти профессори, стоматология факультети ортодонтия курсининг раҳбари Аброр Абдуазимов ўқийдиган маърузаларни бўлажак талабалар жон қулоғи билан тинглашади, келгусида маҳоратли шифокор бўлиб етишиш сирларини ундан ўрганишади. Доцент Валентина Назарова ҳам шу курс машғулотларининг юксак савияда ўтиши учун доимо жонкуярлик қилади. Курс ассистенти Зайниддин Низомов ушбу илм масканида олган сабоқларини амалда қўллаб, энди ўзи ҳам талабаларга ўтиладиган курс машғулотларида фаоллик кўрсатмоқда. У фронтал тишларда бўладиган аномалиялар мавзуида илмий иш олиб бормоқда.

— Ортодонтия курсида қандай маъруза ва машғулотлар ўтказилади, деган саволимизга Зайниддин Низомов:

— Инсондаги, айниқса болалардаги қийшиқ тишларнинг келиб чиқиши, уларни даволаш бўйича маърузалар ва амалий машғулотлар ўтказилади, — деб жавоб қайтарди.

Курс машғулотларида институт стоматология факультетининг 4 ва 5-курс талабалари маъруза тинглашади ва шу ерда амалий машғулотлар ўтказишади.

— Тиш оғриғи ҳам анча нохуш хасталик, — дейди курс ассистенти Зайниддин Низомов. — Айниқса у тунда кучаяди. Катталарку бир амаллаб оғриқ босилгунча тишларини тишларига қўйиб чидашар, лекин болалар-чи? Шу боисдан ҳам домламиз, профессор Аброр Абдуазимов ва доцент Валентина Назаровалар билан биргаликда боладикдан тишларни эҳтиёт қилишга, унинг умр бўйи садафдек бўлиб туриши учун нималарга эътибор бериш лозимлигига талабаларнинг эътиборини қаратамиз. Ҳозирги пайтда бизда Брекит жиҳози ёрдамида тишларни даволаш йўлга қўйилмоқда. У замонавий даволаш талабларига жавоб беради.

Маълумки, Яккасарой туманидаги 1-болалар стоматология поликлиникасида бу ерга даво излаб келган фарзандларга ҳар томонлама тиббий ёрдам кўрсатилмоқда. Институт стоматология факультети талабалари ана шу поликлиника негизида ўтказиладиган амалий машғулотларда ҳам фаол қатнашмоқдалар. Бундан ташқари бўлғуси шифокорлар шу ерда болалар тишини даволайдилар.

Хуллас, институт стоматология факультети ортодонтия курсида ҳам маърузалар, ҳам даволаш ишлари бирга қўшиб олиб борилмоқда. Асосий эътибор келгусида малакали шифокорлар тайёрлаш, қолаверса инсонни тиш оғриғи дардидан халос этиш йўлида ибратли ишлар олиб борилмоқда.

Саид СОЛИЕВ.

СУРАТДА: *профессор Аброр Абдуазимов, доцент Валентина Назарова ва ассистент Зайниддин Низомов бемор қизчага тиббий ёрдам кўрсатишмоқда.*

Сўраган эдингиз...

КЎРИШ ҚОБИЛИЯТИ ПАСАЙГАНДА

Учинчи синфда ўқийдиган фарзандимнинг кутилмаганда кўриш қобилияти сусайиб қолди. Шифокорга мурожаат қилган эдик, у болани текшириб кўриб, кўзойнак тақишни тавсия этди. Фарзандимнинг кўриш қобилияти пасайишига мактабдаги машғулотларнинг таъсири сабаб бўлиши мумкинми?

Комила БАРАТОВА,
Чилонзор тумани, Қатортол кўчаси.

Мактабдаги машғулотлар ўсаётган боланинг биринчи ўринда кўриш аъзоларига ўз таъсирини ўтказмай қолмайди. Кўриш жараёни жуда мураккабдир. Бунда кўз анализаторининг аҳамияти катта. Кўз анализатори фақат кўздан иборат бўлмай, унинг мураккаб иши бош мия билан боғлиқдир. Анализатор бир-бирига тақалиб турган учта пардадан иборат.

Янги туғилган ва кичик ёшдаги болаларда кўзнинг нур сингдириш қобилияти кучсиз бўлади. У 7-8 ёшга келиб кўз соққасининг ўсиши ва тўла шаклланишидан кейин кўзнинг нур сингдириш қобилияти бир меъёрга келиши керак. Агар бола жисмоний жиҳатдан соғлом, унга мактабда ва уйда қулай шароитлар яратилган бўлса, у кўриш қобилиятини сақлаб қолади. Бироқ дарсхонаси яхши ёритилмаган бўлса, уйдаги жиҳозлар бола бўйига мос тушмаса, ўқиш ва ёзишда гавда нотўғри тутилса, меҳнат, дам олиш номутаносиб ташкил этилган бўлса, узоқни кўролмаслик, кўриш қобилиятининг пасайиши, ғилайлик ривожланиши мумкин.

Болалар ўқиётган ва ёзаётганда китоб ёки дафтарни кўзга яқин келтиришга ҳаракат қилишларига, узоққа қараганда кўзларининг қисилишига, кўраётган нарсаларига яқинроқ боришга интилишларига, тез чарчашлик, бош ва кўз аъзолари оғриётганлиги тўғрисидаги шикоятларига ота-оналар ҳушёр бўлишлари керак. Бундай болаларни тезда шифокорга кўрсатиш, мунтазам равишда кўзойнак тақишларини талаб этиш керак.

Чунки тўғри танланган кўзойнак бош оғриғини қолдиради, ғилайлик ҳамда бошқа оғир оқибатлардан сақлайди.

Келиб чиқишига кўра узоқни кўролмаслик, яъни миопия икки хил бўлади. Улардан бирининг вужудга келиши кўз аъзоларининг нур сингдириш қобилияти бузилиши билан боғлиқ. Миопиянинг иккинчи тури мактаб ёшидаги болалар ўртасида турли касалликлар ёки узоқ муддат дам олмасдан ётиб, хира ёруғликда ўқиш натижасида ҳосил бўлади. Бу борада 7-8 ёшдан 11-12 ёшгача бўлган давр, айниқса, хавфли ҳисобланади. Узоқни кўролмасликнинг вужудга келишининг олдини олиш учун бола ўқишга боришдан аввал ота-оналар уни шифокорга кўрсатишлари ва ҳар олти ойда ёки бир йилда кўзни текширтириб туришлари керак. Бунда бола дарс тайёрлаши учун махсус жой, унинг бўйига мос стол ва стуллар бўлиши шарт. Қулай вазиятда ўтириши, боланинг оёғи ерга, бели стулнинг суянчиғига тегиб туриши, гавдаси тик ҳолда сақланиши зарур. Дарс тайёрлайдиган жойда ёруғлик етарли тушиши, кўз билан дафтар ёки китобнинг оралиғи 25-30 сантиметрдан кам бўлмаслиги, китобнинг юқори қисми бироз кўтарилган вазиятда туриши лозим. 1-3-синф ўқувчилари 1,5-2 соат, юқори синф ўқувчилари 3-4 соатдан ортиқ дарс тайёрламасликлари зарур. Болаларга ётиб ўқишларига ижозат бермаслик керак. Телевизорни қўйганда 2-2,5 метр узоқда ўтиришига, хонанинг қоронғи бўлмаслигига эътибор бериш лозим.

Агар боланинг узоқни кўролмаслиги 3 диоптриягача бўлса, фақат узоқни кўриш учунгина кўзойнак тақиш, ўқиш ва ёзишда ундан фойдаланмаслик тавсия этилади. Агар бу миқдор 3 диоптриядан ортиқ бўлса болага узоқни ва яқинни (ўқиш, ёзиш) кўриш учун иккита кўзойнак ёзиб берилади. Кўз — дунёни кўриш, яшаш гўзаллигини тўлароқ идрок қилишга ёрдам берадиган бебаҳо бойликдир, шунинг учун ҳар бир ота-она ўз фарзандининг кўзини туғилган кунидан бошлаб эҳтиёт қилиши керак.

Муҳтабар ҲАМИДОВА,
тиббиёт фанлари доктори, профессор.

Унутилаёзган таомлар

ҚУРУҚ ЮПҚА

Саломатликни ўйлаб, ким қайси таомни хоҳласа, ўшани истеъмол қилаверади. Буюк мутафаккир Алишер Навоий «Обрў тиласанг кўп дема, соғлиқ тиласанг кўп ема» деб бегард, бедард ҳаёт кечиришимизни ҳам ўйлаб айтганлар. Ёз бўйи турли таомларга ўрганиб, ёқимли ҳавода яйраган танимиз энди қиш фаслига келиб бироз нохушликни сезаверади. Пойтахтимизда ҳам шифокор, ҳам табиблиги билан танилган Алижон Тўхлиевни яхши билардим. У киши: «Фаслларга қараб тўғри кийининг, тўғри овқатланинг, вақтида тановул қилинг, вақтида ухланг, дам олинг, сиқилманг, яйраб юринг, саломатлик ва узоқ яшаш фақат ўз қўлингизда. Дорига суяниб қолманг, дори-дармонни таомлардан қидиринг» дер эдилар.

Халқимиз: «Ун уйнинг подшоси» деганида кўп маъно бор. Биргина дон-дун, шулардан тайёрланган ун билан бемалол яшашимиз мумкин экан. Болалигимда рўзғорда ун бўлмай қолса, оймиз шу ҳикматли гапни такрорлардилар. Шифобахш таомларимиздан бири бўлган қуруқ юпқа нафақат дармонсиз беморларга, балки ҳамма учун саломатликни яхшилайдиган таомлигини кўп марта кузатганман. Оймиз ош хамирни кичик-кичик зувалачаларга бўлиб, оштахтада жўва билан юпқа, пиёз пўсти ҳолига келгунича ейиб, тайёр бўлгач, қиздирилган чўян қозонда ёғсиз пиширардилар. Бир пишса бас, яна устма-уст бошқалари қўйилар, орқа-ўнги ағдарилиб турилса бўлгани, қуруқ юпқага лаган тўлиб-тошиб кетарди. Қуруқ юпқани оқчой, ширчой, тухум чойгами бўктириб ейилса, тана яйраб, киши дармонига дармон қўшарди. Хоҳлаганлар юпқанинг ўзини курсиллатиб еса ҳам фойдали. Тиш азият чекмайди. Айниқса тишлари энди чиқаётган болалар еса тишлари ҳам, милклари ҳам маҳкам бўларкан.

Таомларни истеъмол қилишда кўпинча киши мижозига қараб мижоз иссиқликни талаб қилса иссиқлигидан, совуқликни талаб этса совуқлигидан тавсия этилади. Бу ота-боболаримизнинг қадимий одатларидир. Қуруқ юпқа ошқозон азият чекмайдиган иссиқлик таом ҳисобланади. У дармон беришдан ташқари кайфиятни кўтарувчи таомлиги ҳақида кўп гаплар айтилган. Шунинг учун ётган беморларга кўпинча нон оғирлик қилади, деб то тузалгунча фақат ўтин-чўпларга яхшилаб пиширилган қуруқ юпқа буюрилган, уни куйдириб юбормаслик ёки хом бўлиб қолмаслиги қайта-қайта уқтириларди. Ёши улуғ, кўпни кўрган кишилар: «Қуруқ юпқа енгил, тез ҳазм бўладиган таом, наҳорда шакарли иссиқ чой билан ейилсин», дейишарди. Қиш кезларида тумов, томоқ оғриғига чалинганлар қуруқ юпқа еб тузалиб қолишарди.

Онамиз уй-рўзғор ишларида ниҳоятда пазанда бўлганлари учун дадамиз: «Қанақа овқат пиширсанг ўлик еса тириладия», деб мақтаб қўярдилар. Сабаби, ун бўлса бўлгани, у йўқ, бу йўқ демасдилар. Ҳозиргига ўхшаб тайёр маҳсулотлар бўлмасди. Тежамкорлик, қут-барака унда эканлигини ҳамма биларди. Уйимизда тез-тез қуруқ юпқани қилиб турилиши бизга ёқарди.

Қуруқ юпқа узоқ вақтга сақлаб қўйса ҳам эскириб қолмасди. Кимнингдир юмшоқ, ёғлиқ юпқа егиси келиб қолса, уни тайёрлаш қийин эмасди. Қуруқ юпқага пиёздоғ суртиб, тахлаб-тахлаб идишга қўйиб чиқилса бунисини ёғлиқ юпқа дейиларди. Ислом дини таомилига кўра халқимиз улуғ айём кунлари, хусусан Рамазон ойи рўзаси охирлари, ҳайит арафалари ва бошқа маросимларда албатта юпқа пиширишган. Вафот этган ота-боваларимиз руҳлари эсланган. Эндиликда бу таом турини кўп хонадон унутиб юборишгани афсусдан ҳоли эмас.

Маҳмуд АҲМЕДОВ.

Хоҳ ишонинг, хоҳ...

ПУЛИНИ ТЎЛАБ, ДЎППОСЛАЙВЕРИНГ

Будапешт шаҳрида яшайдиган бир талаба «Калтакбоп бўлиш ниҳоятда сердаромад соҳа» деб тасдиқламоқда. Ҳатто у калтак ейишни ўзига иккинчи касб қилиб олган. Лекин исми-фамилиясини барчадан сир тутади. Сабаби давлатга солиқ тўлашдан қочади. Шу сабаб у ўзини шунчаки Йози деб атайди. Худди шу ном остида у ўзининг барча мижозларига танилган.

— Охирги марта менга севгилиси билан жанжаллашиб қолган гимназия талабаси пичоқ билан ҳужум қилди, — дейди Йози. — У бир урушда мени ерпарчин қилиб ташлади. Бу кўнгилхушлик учун у менга 5 минг форинт (50 доллар) тўлади. Ҳатто мени 10 минг форинтга отиб ташлашлари ҳам мумкин. Албатта ўқ пахтавон бўлади. Ростини айтсам, қўйнимга бекитиб қўйган елим пакет тўла қон уларнинг анча ҳовурини босади.

Йозини росманасига дўппослаганлари кўп бўлади. Шу сабаб у нарх-навони қатъий белгилаган: шапалоқ тортиб юбориш 600 форинт, қорнига тушириш 800 форинт, уриб дабдала қилиш 2,5 минг форинт. Бундан ташқари уни ҳақорат қилиш ҳам мумкин. Албатта бунинг ҳам ўз нархи бор. Сўкувчининг таъбига кўра 500 форинтгача тўласа маза қилиб дил ғуборини ёзиб олиши мумкин.

Одамлар нима қилиб бўлса ҳам пул топиш йўлига тушгани аниқ. Яқин келажакда барча пул тўлаб бир-бирини дўппослаб юрмасайди.

ТАРЖИМАИ ҲОЛИНГИЗ ТАЙЁР

Одатда таржимаи ҳолни одамнинг ўзи ёзади. Чунки кимлигинг, қаерда туғилганлигинг, қайси оилада ўсганлигинг, қайси миллатга мансублигинг ўзингга яхши аён бўлади-да. Лекин француз Франк Ферран ва Тибо де Вильелар бажонидил одамларнинг таржимаи ҳолини ёзиб бериш мажбуриятини олишди. Иккалови Франция мудофаа вазирлиги тарихий-меъморий бошқармасида ишлаб, ўнлаб ҳисоботларни тайёрлашди. Қанчалаб уруш фахрийлари эсдаликларини чопга тайёрлашди. Шунда икковлон пул топишнинг яхши йўлини ўйлашди. Дастлаб ўзларининг шахсий «Кассиопея» нашриётларини очишди. Икки ишбилармоннинг тахмини тўғри чиқди. Ўзидан кейин ҳаётда из қолдиришни истаган одамлар жуда кўп экан. Афсуски улар ўз ҳаёт йўлларини қойилмақом қилиб ёзиб беролмайдилар. Ёзадиганлари эса саноқли. «Кассиопея»нинг ташкилотчилари 150 саҳифали таржимаи ҳолни 7 минг долларга ёзиб бериш ҳақида мижозларга хабар қилдилар. Улар дастлаб мижоз билан бир неча марта учрашадилар, суҳбатлашадилар, фотосуратларини оладилар. Икковлоннинг хизматидан генерал Шарль Де Голлнинг дўстларидан бири фойдаланди. Қолганлари оддий одамлар. Унчалик шуҳрат қозонишмаган. Франк ва Тибонинг нашриёти гуллаб-яшнаб кетмоқда. Улар яқинда иш фаолиятларини кенгайтириб, ташкилотлар, корхоналар, банклар, туманлар ва департаментларнинг таржимаи ҳолини ёзиш ниятидалар.

ГИБРАЛТАР ОСТИДАН ЙЎЛ

Ла-Манш бўғози остидан ўтган ер ости йўли Европа билан Буюк Британияни боғлагани ҳақида кўпчилик билади.. Аср қурилиши деб номланган бу ғоятда ажойиб туннелни қурганларга офарин демай илож йўқ. Бироқ, ундан ҳам ғаройиб фикрни амалга оширишга бел боғлаганлар ҳам топилиб қолди. Аслида, Европа билан Африкани бир-бирига улашни қадимги даврдаёқ одамлар ўйлашган. Ҳар бир орзу ўзининг ижросини топар экан. Испаниялик ва мароккашлик лойиҳачи ташкилотлар Гибралтар бўғози устига кўприк қуриш фикридан воз кечиб, ер ости йўли яратишни ўйлаб қолдилар. Ер ости йўлининг узунлиги 38 километрни ташкил этади. Унинг 28 километри денгиз тубидан ўтади. Ер ости йўли поездлар юришига, автомобиллар қатновига мослашган. У 2005 йилга бориб фойдаланишга топширилади. Мабодо лойиҳачиларнинг фикри амалга ошса ер ости йўлидан йилига 10 миллион йўловчи, 3-5 миллион тонна юк ташилади, 1,5 минг дона автомобиль қатнайди.

Турғун МАҲКАМОВ
тайёрлади.

Франция ҳудуди маъмурий жиҳатдан 96 департамент (вилоят)га бўлинган. Ҳар бир вилоят ўз урф-одати, эртакларига бой. Аквитан вилояти ҳам қизиқарли ва мазмунли эртакларга эга. Аквитан эртаклари адиб—Арман Го томонидан йиғилган бўлиб, тўплам ҳолига келтирилган. Улар «Олтин юлдуз ва Эшак қулоқ» номи билан тўплам ҳолида чоп этилган. Аквитан эртаклари нафис ёзилган бўлиб, оптимизм ва меҳр-шафқат, хушфеъллик руҳи билан суғорилгандир. Эртак қаҳрамонлари ҳар қандай дуч келган тўсиқларни енга оладиган, қўрқмас, жуда абжир, меҳнатсевар, ҳар бир нарсани тўла ҳал этувчи, энг оғир аҳволдан қутулиш йўлларини излаб топадиган ва қийин аҳволга тушиб қолган, муҳтож кишиларга ёрдам қўлини чўзувчи, дилкаш инсонлардир.

Бугун жажжи фарзандларимиз Аквитан вилояти эртакларидан бирини ўқийдилар.

Болалик боғи

ОЛТИН ЮЛДУЗ

ЭРТАК

Бор эканда, йўқ экан, қадим замонда бир чол билан кампир бўлган экан. Уларнинг бир қизи бор экан. Кунлардан бир куни вақти-соати етиб бечора кампир вафот этибди. Шундан сўнг чол бошқа бир кампирга уйланибди. У хотиннинг ҳам бир қизи бор экан. Бу хотин жуда жаҳлдор экан. У чолнинг қизини сира ёқтирмас экан. Қиз бечорани жуда хўрлар экан. Уйдаги барча ишларни бажарса ҳам, бечора қиз қорни тўйиб овқат емас экан.

Бир куни эрталаб ўгай она унга:

— Анҳорга бориб, кирларни ювиб кел, - дебди.

Қиз кирларни саватга солиб, анҳор бўйига олиб борибди. Кир юваётиб саватини сувга оқизиб юборибди. У қирғоқ ёқалаб саватини қидириб чопиб кетибди. Йўл-йўлакай анҳор ёқасида кўринган аёллардан:

— Сувда оқиб келаётган саватни кўрмадингларми? — деб сўрабди.

— Биз сувда оқиб келаётган саватни кўрдик, аммо уни тутиб ололмадик, — дебди улар.

Қиз яна узоққа чопиб бориб бошқа бир аёлни учратибди ва ундан ҳам:

— Сувда оқиб келаётган саватни кўрмадингизми? — деб сўрабди.

Бу сўзларни эшитган сеҳргар аёл:

— Мен саватни кўрдим, мана, уни тутиб олдим. Ол саватингни, қизча, — дебди.

— Сизга катта раҳмат, бувижон, менга ёрдам бердингиз, — деб қизча ўз саватчасини хурсанд бўлиб унинг қўлидан олибди.

— Қизим, энди саватингга бир қарачи, нималар бор экан? — дебди сеҳргар аёл қизчага саватини бериб.

— Вой-бўй! Бу тилла ва кумуш тақинчоқлар қаердан келиб қолди менинг саватимга? — деб қизча ҳайратда қолибди.

— Бу тақинчоқлар мендан сенга совға, олақол, қизалоғим, — деб сеҳргар аёл қизчани бағрига босибди. Ва ундан: — Нонушта қилдингми, қизим? - деб сўрабди.

— Йўқ, ҳали нонушта қилганим йўқ, бувижон, — дебди қизча севинчдан қувониб.

— Ундай бўлса, мен билан юр, биргаликда нонушта қиламиз, — деб сеҳргар уни уйига олиб кетибди.

Нонушта вақтида қизча дастурхондан фақатгина қуруқ картошканинг ўзини олиб ебди.

— Пиширилган товуқ гўштидан ҳам егин, қизим, — деб сеҳргар унга товуқ гўштидан ҳам олиб берибди.

Овқатланиб бўлишгач сеҳргар уни кўйлаклар турадиган хонага бошлаб кирибди ва унга:

— Мана булардан хоҳлаганингни танлаб ол! — дебди.

Қизча ўзига эски, йиртилган, чурук кўйлакни танлаб олибди.

Шунда сеҳргар аёл қизчага қараб:

— Бу кўйлак сенга ярашмайди, қизим, —деб, унга энг чиройли кўйлакни совға қилибди. Кейин сеҳргар қизга:

— Қани, ўзингга ёққан отни танлаб ол! — дебди.

Қиз бечора озғин, қари бир отни танлабди. Шунда сеҳргар унга:

— Бу от сенга муносиб эмас, қизим, — деб қизчага чопқир бир жийрон, чиройли отни совға қилибди.

Шундан кейин сеҳргар қизга:

— Отга миниб уйингга қайт, аммо йўлда ҳеч орқангга қарама. Фақат тепаликнинг орқасига етганингда, бошингни кўтарасан, — деб тайинлабди.

Қизча сеҳргарга ташаккур айтиб, отга миниб жўнаб кетибди. У тепанинг орқасига етгач, сеҳргар айтганидек бошини кўтарган экан, пешонасига чиройли бир «Олтин Юлдуз» тушибди.

Ўгай она уни узоқдан кўриб:

— Вой! пешонасида «Олтин Юлдуз» порлаган қиз ким экан? — деб ҳайрон бўлибди.

— Эҳ, бу менинг қизим-ку! Нега танимадинг, кампир? — дебди чол.

— Йўқ-йўқ, бўлиши мумкин эмас! — дебди ўгай она.

— Ҳа, ҳа, бу худди ўша менинг жажжи қизим, — дебди чол ҳовлиқиб.

Қизча келгач:

— Қизим, буларни қаердан олдинг? — деб сўрабдилар улар. Қизча бўлган воқеани бирма-бир айтиб берибди. Воқеани эшитгач, кампир ўз қизига:

— Сен ҳам эртага кир ювгани анҳорга бор, — дебди.

Эртаси куни ўгай онанинг жаҳлдор қизи анҳор бўйига борибди ва қўлидаги кир солинган саватни жўрттага сувга ташлабди. Кейин анҳор бўйида кўринган хотинлардан:

— Сувда оқиб келаётган саватни кўрмадингларми? — деб сўрабди.

— Кўрдик, аммо уни ушлай олмадик, — деб жавоб беришибди аёллар.

Узоқроққа бориб яна бир хотинни учратиб, ундан ҳам:

— Сиз сувда оқиб кетаётган саватни кўрмадингизми? — деб сўрабди.

— Мен уни кўришим билан тутиб олдим. Мана, қизим, ола қол, — дебди аёл.

Қизча саватни олибди, бироқ кампирга раҳмат айтмабди. Бу ўша сеҳргар аёл экан.

— Қани, қизим, энди менинг саватчамни ичига бир қара-чи? — дебди сеҳргар.

— Вой, саватингиз ичида бақа ва чувалчанглар бор экан-ку?! — дебди жаҳлдор қиз.

— Майли, олақол, қурбақа ва чувалчанглар сеники бўла қолсин, қизим, — дебди сеҳргар. Кейин: — Нонушта қилдингми, қизгинам? - деб сўрабди меҳрибонлик билан.

— Йўқ, ҳали нонушта қилганим йўқ, — дебди эркатой қиз эркаланиб.

— Ундай бўлса, меникига юр, бирга нонушта қиламиз, — дебди сеҳргар.

Нонушта вақтида жаҳлдор қиз дастурхондан фақат товуқ гўштини олиб ебди.

Шунда сеҳргар аёл унга:

— Қизим, қуруқ гўштни еб бўлмайди, картошкадан ҳам қўшиб егин, — деб унга картошка ҳам олиб берибди. Овқатланиб бўлишгач, сеҳргар қизни кўйлаклар турадиган хонага бошлаб кирибди.

— Хоҳлаганингни танла, — дебди қизга.

Қиз ўзига жуда ҳам ажойиб, чиройли кўйлакни танлабди. Шунда сеҳргар:

— Қизим, бу чиройли кўйлак сенга ярашмайди, — деб унга эски, йиртиқ кўйлак ҳадя қилибди ва унга отларни кўрсатиб: - Ўзингга ёққанини ол, — дебди.

Қиз зўр, чопқир отни танлабди. Шунда сеҳргар унга:

— Бу чиройли от сенга тўғри келмайди, қизим, — деб унга озғин, чўлоқ отни берибди.

— Отга миниб ўйингга жўна, бироқ йўлда ҳеч орқангга қарама. Тепаликнинг орқасига етгач, бошингни кўтарасан, - деб тайинлабди.

Қиз раҳмат ҳам айтмай, хайрлашмай жўнаб кетибди. Тепаликнинг орқасига етганида қизча бошини кўтарган экан, қизнинг қулоқлари ўзидан ўзи каттталашиб, эшак қулоқларига айланиб қолибди.

Онаси уни узоқдан кўриб:

- Бу чўлоқ, озғин отда келаётган эшаккулоқ, махлуқ ким экан?! — деб ҳайрон бўлибди.

— Эҳ-ҳа, бу ўша сенинг қизинг, - дебди чол хохолаб кулиб.

— Вой-вой, қанақасига менинг қизим бўлсин?! Нималар деяпсиз, сассиқ чол? — дебди кампир жаҳли чиқиб.

— Ҳа-ҳа бу сенинг суюкли, ишёқмас, эркатой қизинг, — дебди чол мағрурланиб.

Шу пайтдан бошлаб ҳамма меҳнатсевар, мулойим, одобли қизни Олтин Юлдуз, ишёқмас, жаҳлдор, эркатой, беодоб қизни эса Эшак Қулоқ деб атайдиган бўлишибди.

Олтин Юлдуз бир ақлли, меҳнаткаш йигитга турмушга чиқибди. Эшак Қулоқ эса ўз қилмишларидан пушаймон бўлиб, йиғлаб, уйидан ҳеч эшикка чиқмас экан.

Французчадан
Сайдиғани МУСАЕВ
таржимаси.

Шахмат тарихидан

ЧЕМПИОНЛАР ЧЕМПИОНИ КИМ?

— Балки Ласкердир? Чунки у 27 йил мобайнида ҳеч кимни «тахт» ёнига йўлатмаган... Ёки оламдан кўз юмгунча «тахтидан» тушмаган Александр Алехиндир? Эҳтимол, у умрида ҳаммаси бўлиб 36 ўйинни бой берган машҳур Хосе Рауль Капабланкадир, у чемпионлар чемпиони бўлгандир? Шахматчилар ва журналистларнинг жавобларида кўпроқ ана шу номлар тилга олинади. Булар ҳақида гроссмейстер ва журналист Савелей Тартаковер бир вақтлар бундай деган эди: «Агар шахматни кураш деб атасак, у ҳолда энг буюк шахматчи Ласкердир: агар шахматни фан деб атасак, у ҳолда энг буюк шахматчи Капабланкадир, бордию шахматни санъат деб атасак, у ҳолда энг буюк шахматчи Алехиндир!».

— 27 гроссмейстер эса қуйидагича жавоб берган:

Ботвинник: шахсан ўзим учрашган чемпионлар орасида менда энг зўр таассурот қолдиргани Капабланкадир, лекин афсуски у ўз вақтининг ҳаммасини шахматга бағишламаган.

Таль: чемпионларнинг энг буюги шубҳасиз Эммануэль Ласкердир. Шахмат тахтасида у бўлмайдиган нарсани бўлдиради...! Кутилмаган зарбалар беришда энг қийин, қаршилик бефойда туюлган кезларда ҳам ғолиб чиқишда унга тенг маҳорат эгаси бўлмаган.

Петросян: Энг зўр шахматчини кўрсатиш жуда қийин. Шахмат тарихида шунчалик кўп кучлилар борки, улардан биттасини алоҳида кўрсатиб ўтиш осон эмас.

Бондаревский: Менимча, Капабланка. Шахмат ўйнашни эндигина бошлаган чоғларимдаёқ унга қойил қолганман, ҳамон шу фикрдаман.

Спасский: Энг буюк шахматчи сифатида Александр Алехинни биламан. Эҳтимол гап унинг менга ва кўпгина бошқа шахматчиларга ҳалигача «тилсим» бўлиб келаётганидир. Лекин шундай.

Фишер (АҚШ): Назаримда, Поль Морфи энг буюк шахматчи. Ҳозир у тирик бўлганда, бирин-кетин ҳаммани ютиб чиқиши турган гап эди.

Глигорич: (Югославия): Менимча ҳам Поль Морфи. Ўз замонида унга мос келадиган шахматчи бўлмаган!

Корчной: Ласкер. У ғалаба учун курашишни севар ва ишонар, кўпинча дастлабки юришларданоқ ютиб қўярди.

Найдорф: (Аргентина): Кучлиликка келганда Капабланкага тенги йўқлиги шубҳасиз. У бутун вақтини шахматга бағишламаган бўлса ҳам, ҳаммадан яхши ўйнаган!

Ларсен, (Дания): Ҳамиша энг зўр шахматчи деб Филлидорни биламан.

Ивков, (Югославия): Алехин!

Портиш. (Венгрия): Шубҳасиз, Алехин!

Полугаевский: Бу саволга жавоб бериш учун фақат чемпион ўйнаган партиялардан хулоса чиқариш кифоя қилмайди. Ўзини ҳам иш устида кўриш керак. Ҳозирда ҳаёт шахматчиларнинг энг буюги менимча Ботвинникдир.

Сабо (Венгрия): Агар ҳамма шахматчиларни саф тортиб қўйишганда ҳам, бир кишини кўрсата олмасдим. Улардан тўрттаси: Алехин, Ласкер, Капабланка, Ботвинникни кўрсатган бўлардим.

Чирич, (Югославия): Саволнинг қийин жойи йўқ: шахмат тарихида Фишердан зўри бўлмаган...

Пахман (Чехословакия): Шубҳасиз, энг буюк шахматчи — ҳозирги замон шахматининг бунёдкори, унинг стратегик асосларини яратган Стейницдир.

Эванс, (АҚШ): Менимча Фишер...

Бирн, (АҚШ): Энг буюги шубҳасиз Ласкер. Чунки тактикада тенги бўлмаган, ҳимояда ҳам, ўйиннинг барча босқичларида бир хил зўр маҳорат эгаси бўлган.

Келли, (Бельгия): Энг зўр талант эгаси Капабланка. Энг кўп муваффақият қозонганлар эса — Алехин билан Ласкер. Шахмат дунёсидаги энг буюк кишилар шулардир.

Помар, (Испания): Аввал ҳам, ҳозир ҳам энг буюк шахматчилар — Капабланка-ю, Алехин.

Блек, (Венгрия): Натижаларига кўра — Алехин. Ҳозир Таль қандай ўйнаса, у ҳам шундай ўйнарди. Чемпионларнинг энг зўри шулар.

Трингов, (Болгария): Алехин. У тенгқурлари орасида энг яхши натижага эришган.

Олаффсон, (Исландия): Ласкер... У ҳар бир киши учун шундай вариатни топа олардики, рақиби мағлубиятдан қутула олмасди. Ҳозир энг буюк шахматчи Фишер. У рақиблари кимлигини Ласкердек билмайди, шундай бўлишига қарамай жуда яхши ўйнайди. Ҳатто Ласкердан ҳар зўрроқ.

Горт (Чехословакия): Алехиннинг ўйинларини таҳлил қилган пайтимда, кўз ўнгимда ажойиботлар намоён бўлади. Унинг ўйинлари — ҳар бир шахматчи учун ибратдир.

Матанович, (Югославия): Шахмат санъатининг чўққисида ҳамиша Алехин бўлган.

Шундай қилиб гроссмейстерларнинг кўпчилиги Алехин, Ласкер, Капабланка учун овоз берганлар. Булар фақат икки турнирда 1914 йили Петербургда, ўн йил кейин эса Нью-Йоркда ўзаро учрашганлар. Икки сафарги ўйинлар жадвалида ҳам биринчи ўринда Ласкер, кейин Капабланка, Алехин номлари кўрсатилган. Лекин жаҳон биринчилиги матчларида Алехин Капабланкани, Капабланка эса Ласкерни ютиб чиққан. Бироқ жаҳонда бир шахматчи бўлиб, у Ласкер, Капабланка, Алехин билан бўлган учрашувларни ғалаба билан якунлаган. Бу XX аср бошларидаги жаҳон чемпионлигига даъвогарлардан бири — А. Рубинштейнердир. Бу югослав журналисти Дмитриев Белицанинг фикридир. Демак энг кучлиларнинг сони яна бир кишига ортди. Лекин чемпионлар чемпиони ким? — деган савол ҳамон очиқ қоляпти. Чунки ҳар бир чемпион ўз даврида ва айрим томони билан кучлидир. Балки бу Г. Каспаровдир?!

Мамажон МУҲИДДИНОВ,
тарих фанлари номзоди, спорт устаси.

Санъатга шайдолик ҳар биримизнинг қалбимизда ёшликдан куртак очади. Ажаб эмаски саҳнага чиқиш учун тайёргарлик кўраётган ушбу жажжи рақкосалар эртанги кунимизнинг Мукаррама Турғунбоевалари бўлиб етишишса.

Равиль Альбеков олган сурат.

БИР ЧИМДИМ ҚАҲҚАҲА

Бир лофчи иккинчисига мақтанибди:

—Ёзда тоққа саёҳатга чиққанимизда, ҳеч кимда гугурт йўқ экан, шунда мен қўлларимни бир-бирига ишқалаб ўт чиқариб бердим! Шундан кейин менга «чақмоқ тош» (зажигалка) деб лақаб қўйишди.

— Э, бу ҳолва, — дебди иккинчиси. — Бизлар саёҳатга чиққанимизда ўтин йўқ экан, мен қўлларимни қозонга солиб шўрва пишириб бердим. Шундан кейин менга «кипитильник» (қайнаткич) деб тахаллус қўйишди.

***

Ўқитувчи:

— Қани Мусамат, фигуралар ичидан менга конусни кўрсатиб берчи?

— Бу ерда конус йўқ, домла!

— Нега йўқ экан, ана, турибди-ку!

— Мана буми?

— Ҳа, худди ўша конус дейилади!

— Э домлажон, бу воронка-ку.

***

Ўқитувчи:

— Ҳаммангиз ёзув дафтарларингизни партанинг устига қўйинглар, мен текшириб чиқаман.

Ҳаммасининг дафтарларини текшираётиб, навбат Мусаматга келганда ҳайрон бўлиб сўради:

— Сенда нега биттагина дафтар? Бошқа ёзув дафтарларинг қани?

— Ҳаммаси шунинг ичида, ахир бу дафтарнинг устига «Умумий дафтар» деб ёзиб қўйилган-ку — дебди у.

***

— Ким бирни бериб, икки ва ундан кўпроқни олади? — деб сўрадилар Мусаматдан.

— Қизини бериб, куёвини қўлга олган одам-да, — деб жавоб берди Мусамат.

Ортиқбой ЮСУПОВ.

Турфа олам

ОҒУГА ҒОВ

Мисрда наша, кўкнори сингари оғу экинзорларини кашф этиш ва уларни йўқ қилишда вертолётдан фойдаланишга ўтиладиган бўлди.

Миср ички ишлар вазири, генерал Ҳасан Ал-алфий мамлакатнинг чекка жойларида учрайдиган наша, кўкнори сингари оғу экинзорларига қарши курашиш мақсадида вертолётлар билан таъминланган ҳаво қўриқчилари тузиш масаласи ўрганилаётганини хабар қилди.

Шу кеча-кундузгача бу ишни мамлакат қуролли кучлари полициячилар билан ҳамкорликда бажариб келишар эди.

Миср ички ишлар вазири мазкур тадбир мамлакатда наркобизнеснинг тарқалишига, айниқса ёшлар ўртасида бу фаолият билан шуғулланишга чек қўйиш мақсадида вазирлик мавжуд барча имкониятлардан кенг фойдаланишга биринчи даражали аҳамият бераётганининг ёрқин далолатидир, деди.

ЧИВИН КУШАНДАСИ

Мисрда чивинларга қирғин келтириш мақсадида «Гамбузия» балиқларини кўпайтиришга киришилди.

Мисрлик бир илмий ходима магистр илмий даражасини олиш учун «Гамбузия» балиқлари ва чивинлардан қутилиш йўлида улардан фойдаланиш самараси» мавзуидаги илмий рисоласини ёзиб тугатди.

Изланишлар балиқларнинг бу тури сув таркибидаги чивин тухумларига қирғин келтириш хусусиятига эга эканини исботлаган.

Шуниси диққатга лойиқки, Мисрдаги, айниқса эҳромлар жойлашган минтақадаги оқава сувларда боқилган бу турдаги балиқлар ҳар куни жуда катта миқдордаги чивин-пашша тухумларини еб битиришган ва бу борадаги тажрибалар ўта самарали бўлган.

Мазкур изланишлар шу мақсадда қўлланадиган ва инсон соғлиғига зарар етказувчи сунъий заҳарли моддалар ўрнига мурч, зира сингари чивин-пашшага қирон келтирувчи ўсимликлар асосидаги дори-дармонлардан фойдаланиш афзалликларини кўрсатишни ҳам ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Зеро, рисолада мурч ўсимлиги ҳашаротларга қарши ўта муваффақиятли қирғин келтириш хусусиятига эга эканни ҳам ўз исботини топган.

«02» хабар беради

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

● Акмал Икромов туманидаги Чилонзор «Г 9а» мавзесида бўлиб ўтган хунук ҳодиса кишини ғазаблантиради. Эндигина 12 ёшга кирган ёш болаларнинг ўғирлик қилганлигини лоқайдликдан бошқа ҳеч нарса деб бўлмайди. Ота-оналари томонидан юриш-туриши назорат қилинмайдиган, тарбияси ёмон бу болалар шу мавзедаги Б. Галинанинг уйига ўғирликка тушишиб радиоприёмник, телефон аппарати, ёмғирпўш, будильник, телевизорни пульт билан бошқарув ускунаси ва бошқа нарсаларни олиб кетишади. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида Ф. Сарвар, И. Маликлар ушландилар.

● Мирободтуманидаги кўп қаватли уйлардан бири хонадонининг деразасини синдириб ичкаридан «ДЭУ» телевизорини ўғирлашга уринган, ҳеч қаерда ишламайдиган С. Борис ҳам ички ишлар ходимлари томонидан қўлга олиниб терговга топширилди.

● «Қуйлиқ» бозорида валюта алмаштириш қоидаларига хилоф равишда 300 АҚШ долларини 14 минг 500 сўмга пулламоқчи бўлган «Алгоритм» заводи ишчиси Ш. Вали ушланди.

● Мирзо Улуғбек туманидаги кўп қаватли уйлардан бирида аёл кишининг йиғлаб «ёрдам беринглар» деганноласини эшитиб қўшнилар хонадонга киришди. Буни қарангки, нокас невара — ҳеч қаерда ишламайдиган С. Дмитрий маст ҳолда уйга кириб ўз бувиси С. Марияни ўлгудай калтаклаганди. Зўравон неварани қўни-қўшнилар милицияга топширишди.

● Топография техникуми ҳовлиси олдида икки номаълум кимса талончилик йўли билан «Совпластитал» қўшма корхонасида экспедитор бўлиб ишлайдиган Р. Иброҳимовнинг видеокамерасини тортиб олишадию ғойиб бўлишади. Милиция ходимларининг тезкор ҳаракатлари натижасида юқоридаги жиноятни амалга оширган ҳеч қаерда ишламайдиган А. Қурбон ва Ю. Йўлчилар ушланди.

● «Тошкент» меҳмонхонасининг хорижлик меҳмонларга хизмат кўрсатиш хонасидан номаълум киши аёллар пальтоси ва 20 минг сўмни шу ерда маъмур бўлиб ишлайдиган Я. Светланадан фирибгарлик йўли билан олиб кетади. Фирибгар ушланди. У Чимкент шаҳрилик, ҳеч қаерда ишламайдиган, муқаддам судланган С. Жақип бўлиб чиқди.

● Сергелидаги уч йигит — Геннадий, Сергей ва Михаиллар кечаю—кундуз «Гелиус» қўшма корхонасининг нефть ёнилғиси сақланадиган жойни пойлашди. Мақсадлари у ердан бензин ўғирлаш эди. Улар мақсадларига етишди ҳам. 300 литр бензинни ўғирлашди. Аммо ҳуқуқ посбонларидан қочиб қутулишолмади. Яккасарой тумани ички ишлар бўлими ходимлари уларни ашёвий далиллар билан ушлашди.

● Жиззах вилояти, Зомин туманилик ҳеч қаерда ишламайдиган Т. Жасур Шайхонтоҳур туманидаги 343-болалар боғчасига ўғирликка тушишга ҳаракат қилганида шу боғча қоровули А. Ҳамид томонидан ушланди. Ҳозир бу киши ўз қилмишидан пушаймон бўлиб ўтирибди.

● Тошкент вилояти, Зангиота туманилик Б. Юсуф ҳам «Чорсу» бозорида сотувчи Р. Раҳимнинг растасидан нархи 150 сўм турувчи Индонезия чойини ўғирламоқчи бўлганида ички ишлар ходимлари томонидан қўлга олинди.

● Сергелидаги бозорчада икки кимса куч ишлатиш йўли билан сотувчи С. Комилнинг аравачали растасини олиб кетишади. У ерда 49 турдаги моллар ҳам бор эди. Соқчилик хизмати ходимлари талончиларнинг кетига тушишиб уларни ушлашга муваффақ бўлишди. Талончилар ҳеч қаерда ишининг тайини йўқ Т. Анвар, П. Сериклар бўлиб чиқди.

● Янги Сергели йўлида «Лаз-695» ва «ЗИЛ-130» русумли автомашиналар тўқнашиб кетди. Оқибатда автобус ичидаги ҳайдовчи, кондуктор ва бир неча йўловчи турли даражадаги тан жароҳатлари олишди. Уларни тиббий ёрдам кўрсатиш шифохонасига элтишди.

● «Ўзбекистон» маиший хизмат кўрсатиш уйида сартарош бўлиб ишлайдиган А. Самвелнинг ҳам қўли эгри экан. Бу кимса Ҳамза туманидаги қатор уйларга ўғирликка тушиб кўпларни қақшатиб юрганди. У Лисунов кўчасидаги уйлардан бирида яшовчи У.Валентинанинг хонадонидан «Вега» магнитофонини ўғирлаётганида туман ички ишлар бўлими ходимлари томонидан қўлга олинди.

● Бектемир туманидаги уйлардан бири олдида турган фуқаро М. Ҳошимга қарашли «Москвич-412» русумли автомашинадан аккумуляторни ечиб олишга уринган 3-такси саройи ишчиси С. Абдулла ушланди.

● Юнусобод тумани ички ишлар бошқармаси ва ДАН ходимлари шу туман ҳудудида Тўқимачилар саройида ишловчи С. Садирга қарашли «Москвич-412» русумли автомашинани ўғирлаб қочган ҳеч қаерда ишламайдиган К. Александр ва Ч. Жусупларни ушлашди.

● Собир Раҳимов туманидаги уйлардан бирига бемалол кириб хонадондан фуқаро С. Юляга қарашли «Сейко» қўл соати ва 10 дона аудиокассетани ўғирлаган «Баланс» фирмасида ишчи бўлиб ишлайдиган П. Геннадий ҳам ўғирлиги учун ушланди.

● «Водник» мавзесида фуқаро В. Шомилга қарашли «ВАЗ-2106» русумли автомашинадан аккумулятор, магнитофон ва 20 литр бензинни ўғирлаган ҳеч қаерда ишламайдиган Н. Даврон ички ишлар ходимлари томонидан қўлга олинди.

● Шаҳримиздаги илмий-текшириш институтларидан бирида электрчи бўлиб ишлайдиган В. Николай ҳам ўзгаларнинг машинасини олиб қочишни ихтиёр қилганди. У шу мақсадда «Гулноз» дўкони директорига қарашли «Москвич-412» русумли автомашинани ўғирлаб қочади. Аммо «сайр» узоқ давом этмади. Юнусобод тумани ички ишлар ходимлари уни ушлаб қолишди.

● Шайтон васвасасига учиб меҳмонга борганда ўғирликка қўл ургувчилар ҳам учраб турар экан. М. Тенгиз Сергелидаги танишиникида шундай ишга қўл урди. У уй эгасининг 1000 АҚШ долларини тинчитиб кетди. Бироқ қинғир иши билиниб қолди.

● Буюк Ипак йўли кўчасидан елдай учиб келаётган «ДЭУ Рейсер» енгил автомашинаси 6-7 ёшлар чамасидаги қизалоқни босиб ўтиб кетди. Оқибатда қиз шу ердаёқ жон берди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЧКИ ИШЛАР БОШ БОШҚАРМАСИНИНГ МАТБУОТ ГУРУҲИ.

**Бош муҳаррир ўринбосари
Солиҳ ЁҚУБОВ**

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

1, 2, 3 март соат 18.00 да
«БАҲОР АЙЁМИНГИЗ БИЛАН!»
«КУЛГИ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИ»
ҚАТНАШАДИЛАР:
ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ
МОВЛУДА АСАЛХЎЖАЕВА
ҳамда
«АСАЛ» ГУРУҲИ
ЧИПТАЛАР ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ КАССАСИДА СОТИЛМОҚДА.
МАЪЛУМОТ УЧУН ТЕЛЕФОН — 45-92-51.

***

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
5, 6, 7 март соат 18.00 да
Халқаро хотин-қизлар байрамига бағишланган
«ТУРОН ЮЛДУЗЛАРИ» АНСАМБЛИНИНГ КАТТА КОНЦЕРТИ
ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист
НУРИДДИН ҲАЙДАРОВ
хушовоз хонанда
РАВШАН КОМИЛОВ
қизиқчилар:
Обид АСОМОВ, Собит АСОМОВ, Тўхтамурод АЗИЗОВ, Шукрулло ИСРОИЛОВ.
Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист
ИСМОИЛ ҒУЛОМОВ.
Мусиқа раҳбари — Ўзбекистон халқ артисти — Абдуҳошим Исмоилов.
Чипталар Халқлар Дўстлиги саройи кассаларида сотилмоқда.
МАЪЛУМОТ УЧУН ТЕЛЕФОН —45-92-51.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ
22-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1995-1996 ўқув йилида қуйидаги ихтисослар бўйича
ҚЎШИМЧА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Ихтисослар: эркаклар шимини тайёрлаш бўйича
«ТИКУВЧИ МОТОРИСТКА».
ЎҚИШ МУДДАТИ — 3 ОЙ.
Тошкент шаҳрида яшовчи 11 синфни тугатаётган қизлар қабул қилинади.
ЎҚИШ ДАВРИДА СТИПЕНДИЯ ТЎЛАНАДИ.
Ўқишга киришни хоҳлаганлар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: директор номига ариза, ўрта маълумот тўғрисида гувоҳнома, турар жойдан маълумотнома, 4 дона сурат (3х4 см, ҳажмда), соғлиғи ҳақида маълумотнома.
ЎҚИШ 1996 ЙИЛ 1 ФЕВРАЛДАН БОШЛАНАДИ.
Ҳужжатлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 16.00 гача қабул қилинади.
МУРОЖААТ УЧУН МАНЗИЛ: Тошкент шаҳри, Кренкель кўчаси, 18-уй («Юлдуз» бирлашмаси биносининг орқасида. 9, 24, 26, 72, 60, 51-автобуслар; 2, 3, 16, 25, 28-трамвайлар билан бориш мумкин).

ҚУРИЛИШ-ТИЖОРАТ ФИРМАСИГА
катта маош тўланадиган ишга юқори малакали мутахассислар
ТАКЛИФ ҚИЛИНАДИ
Таъминот бўйича директор ўринбосари (қурилиш соҳасида иш тажрибаси бор бўлса яхши бўларди);
Қимматбаҳо қоғозлар бўйича малакали мутахассис-маслаҳатчи (шартнома бўйича);
КАМИДА 3 РАЗРЯДЛИ ИШЧИЛАР:
том ёпувчи-тунукачилар;
бетончилар;
электр-газ пайвандчилар;
ғишт терувчилар;
монтажчилар;
дурадгорлар;
электрчилар;
ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН СОТИБ ОЛАМИЗ:
брезент қўлқоплари;
иш кийими, пойабзал;
16, 18, 20, 22 швеллерлар;
6, 5, 8, 5 мм. ли катанкалар;
кичик ярим қаттиқ плита;
0,55, 0,6 қалинликдаги рухланган пўлат;
янги ёки аъло ҳолатдаги прицепли трактор.
Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, Юнусобод даҳаси, Муродов кўчаси, босмахона қаршисида (67, 83-автобуслар; 25, 26-троллейбусларнинг 5-болалар шифохонаси бекати).
ТЕЛЕФОН: 21-44-35, пейдж 0, 67 орқали 1461.

Очиқ типдаги «Тошсаноатфуқароқурилиши» Акционерлик жамиятининг 4 филиали — бош механик бўлимининг йўқолган
ШТАМПИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOŞKENT OQŞOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-81-42, 36-57-27.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ✣ Буюртма Г-08. ✣ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ✣ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ✣ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ✣ Босмага топшириш вақти 11.30. ✣ Босишга топширилди: 11.30. 1 2 3 4 5 6.